

Кәсіптік стандарт: «Құстарды өсіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Кәсіптік стандарт «Құстарды өсіру» (бұдан әрі – кәсіптік стандарт) «Кәсіптік біліктілік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді және біліктілік және құзыреттілік деңгейіне, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайды, сондай-ақ ұйымдарда құстарды өсіру саласындағы жұмыстарға арналған кең ауқымды міндеттерді шешуге арналған. Осы кәсіптік стандартты мынадай пайдаланушылар: 1) Жұмыскерлер – ауыл шаруашылығы саласындағы кәсіби қызметке қойылатын талаптарды түсінуі, өзінің кәсіби дамуы мен біліктілігін арттыруды жоспарлауы, сондай-ақ бейіндік бағыт бойынша мансаптық ілгерілеуді болжауы үшін; 2) Жұмыс берушілер – ауыл шаруашылығы саласындағы кәсіби қызметтің мазмұнына қойылатын бірыңғай талаптарды әзірлеуі, еңбек нарығының қазіргі заманғы қажеттіліктеріне жауап беретін қызметкерлердің біліктілігіне қойылатын талаптарды жаңартуы, персоналды жалдауы және аттестаттау кезінде өлшемшарттарды қалыптастыруы, сондай-ақ кадрлардың біліктілігін арттыруы, дамытуы, ілгерілетуі және ротациялау бағдарламаларын жасауы үшін; 3) Білім беру және оқу орындары – ауыл шаруашылығы саласындағы мамандарды даярлауы, бейіндік бағыттардың басшылары мен мамандарын қайта даярлауы және олардың біліктілігін арттыруы, ауыл шаруашылығы саласындағы оқытушылар мен сарапшыларды кәсіптік қайта даярлауы және олардың біліктілігін арттыру жүйесін дамытуға білім беру бағдарламаларының мақсаттары мен мазмұнын айқындау үшін; 4) сертификаттау және біліктілік беру жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар (органдар) – персоналды сертификаттау кезінде бағалау материалдарын әзірлеуі және сәйкестік деңгейі бойынша қызметкерлердің біліктілік өлшемшарттарын әзірлеуі үшін; 5) Мемлекеттік органдар – еңбек нарығын мониторингтеу және болжамдау өлшемшарттары ретінде кәсіптік стандартты пайдалану үшін қолданылады. Осы кәсіптік стандарттың негізінде ұйымдар өндірісті, еңбек және еңбекті ұйымдастыру ерекшеліктерін ескере отырып, кәсіптік білім деңгейін, еңбек функцияларының тізбесін, білімін, машықтары мен дағдысын көрсете отырып, қызметкерлердің ішкі пайдалануы үшін басқару және олардың жауапкершілігін есепке ала отырып, корпоративтік кәсіптік стандарттарын әзірлей алады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Құс шаруашылығы – ауыл шаруашылығы құсының әртүрлі түрлерін өсірумен айналысатын мал шаруашылығы саласы. Одан жұмыртқа, ет, Қауырсын, мамық және оның өңделген өнімдерін алу мақсатында өсірілетін құс.

2) Жас құстарды өсіру – әуліктік жастан бастап союға немесе жыныстық жетілуге дейін жас құстардың өсуіне қажетті зоотехникалық және ветеринарлық жағдайлар кешенін құру.

3) Құстың жасушалық құрамы – жасуша батареясындағы құстың құрамы.

4) Құстарды еденде ұстау – төсек материалын немесе торлы немесе тақтай едендерді қолданатын құстарды ұстау

5) Құс төлінің шығуы – жұмыртқаны инкубациялау нәтижелерінің көрсеткіші, шығарылған кондициялық төлдің мөлшерінің инкубатордағы барлық салынған жұмыртқалардың санына қатынасымен анықталады және пайызбен көрсетіледі

6) Құстарды ұстау – құстарды өсіру және пайдалану кезеңінде құстарды орналастыру тәсілі

7) Инкубациялық-құс шаруашылығы станциясы – құстың тәуліктік төлін өндіретін мамандандырылған кәсіпорын.

8) Жұмыртқа инкубациясы – инкубатордағы жұмыртқадан балапандарды шығару

9) Инкубатор – балапандарды өсіруге арналған жабдық.

10) Инкубациялық станция – құстың тәуліктік төлін алуға арналған, технологиялық жабдықтар орнатылған арнайы ғимарат.

11) Инкубациялық жұмыртқа – ұрықтандырылған құс жұмыртқасы, инкубация үшін таңдалған және белгіленген талаптарға сәйкес.

12) Жұмыртқаны инкубациялау ұзақтығы – құстың жұмыртқасын инкубаторға салудан бастап, кеуіп қалған жас малды іріктеуге дейінгі кезең.

13) Жұмыртқаны инкубациялау режимі – инкубаторда жасалатын орта жағдайлары.

14) Жұмыртқа салу схемасы – құс жұмыртқаларының партияларын инкубаторға белгілі бір тәртіппен орналастыру схемасы.

15) Ақпараттық білім беру – білім беру ұйымдарынан және білім беру қызметтерін ұсынатын ұйымдардан тыс күнделікті қызмет барысында алынатын және оқыту нәтижелерін растайтын құжатты берумен сүйемелденбейтін білім беру түрі.

16) Бейресми білім беру – оқу орнын, мерзімдері мен нысанын есепке алмай көрсетілетін білім беру қызметтерін ұсынатын және оқыту нәтижелерін растайтын құжатты берумен сүйемелденетін ұйымдар жоспарлаған, ұйымдастырған және жүзеге асыратын білім беру түрі.

17) Кәсіби кіші топ – еңбек функцияларының тұтас жиынтығымен және оларды орындау үшін қажетті құзыреттермен қалыптасқан кәсіптер жиынтығы.

18) Кәсіби топ – жалпы интеграциялық негізі бар (мақсаты, объектілері, технологиялары, оның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) және оларды орындау үшін еңбек функциялары мен

құзыреттерінің ұқсас жиынтығын болжайтын кәсіби кіші топтардың жиынтығы.

19) Біліктілік – белгілі бір еңбек функцияларын сапалы орындауға жұмыскердің даярлық деңгейі.

20) Біліктілік деңгейі – күрделілік, еңбек әрекеттерінің стандарттылығы, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланатын қызметкердің даярлық деңгейіне және құзыретіне қойылатын талаптардың жиынтығы.

21) Еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты әрекеттер жиынтығы.

22) Кәсіптік стандарт – кәсіптік қызметтің нақты саласында біліктілік деңгейіне, құзыреттеріне, мазмұнына, сапасына және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт.

23) Кәсіп – арнайы даярлық нәтижесінде алынған және білім туралы тиісті құжаттармен расталатын белгілі бір білімді, іскерлікті және практикалық дағдыларды талап ететін адамның еңбек қызметі сабақтарының негізгі түрі.

24) Салалық біліктілік шеңбері – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы.

25) Ұлттық біліктілік шеңбері – салалық біліктілік шеңберлерін, кәсіптік стандарттарды әзірлеу үшін деңгейлердің, біліктіліктердің, жалпы кәсіптік құзыреттердің бірыңғай шкаласын айқындайды.

26) Машықтар – қызметті жүзеге асыру және міндеттерді шешу мақсатында білімді пайдалану және құзыреттілік таныту қабілеті (логикалық, интуитивтік, шығармашылық және практикалық ойлауды пайдалану).

27) Білім – оқу және жеке тәжірибесі арқылы ақпаратты меңгеру нәтижесі, оқу немесе жұмыс саласына қатысты фактілер, қағидаттар, теория мен практика жиынтығы, біліктіліктің міндетті түрде бағалануға тиіс бөлігі.

28) Құзыреттер – белгіленген біліктілік деңгейінің кәсіби қызметінде міндеттерді орындауды қамтамасыз ететін субъекті қызметінің сапасы.

29) Тәжірибе – саналы қызмет, белгілі бір уақыт аралығында меңгерілген және тиімді пайдаланыла алатын білім және білік.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

- 1) ҚР – Қазақстан Республикасы
- 2) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамасы
- 3) БА – Біліктілік анықтамасы
- 4) ББХСЖ – Білім берудің халықаралық стандартты жіктемесі
- 5) КС – Кәсіптік стандарт
- 6) ҰБШ – Ұлттық біліктілік шеңбері
- 7) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері
- 8) ҚӨ – Құстарды өсіру

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Құстарды өсіру

5. Кәсіптік стандарттың коды: А01471053

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

А Ауыл, орман және балық шаруашылығы

01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну

01.4 Мал шаруашылығы

01.47 Ауыл шаруашылығы құстарын көбейту

01.47.1 Ет алу үшін құсты, асыл тұқымды құстарды және балапандар өсіру

А Ауыл, орман және балық шаруашылығы

01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну

01.4 Мал шаруашылығы

01.47 Ауыл шаруашылығы құстарын көбейту

01.47.2 Жұмыртқа өндіру

А Ауыл, орман және балық шаруашылығы

01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну

01.4 Мал шаруашылығы

01.47 Ауыл шаруашылығы құстарын көбейту

01.47.3 Аралас, етті жұмыртқалы өндіріс

А Ауыл, орман және балық шаруашылығы

01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну

01.4 Мал шаруашылығы

01.47 Ауыл шаруашылығы құстарын көбейту

01.47.4 Инкубаторлық-құс шаруашылығы станцияларының қызметі

М Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

75 Ветеринарлық қызмет

75.0 Ветеринарлық қызмет

75.00 Ветеринарлық қызмет

75.00.0 Ветеринарлық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіптік стандартта құс шаруашылығының кәсіби қызмет түрінің негізгі мақсаты: жұмыртқа мен ет өндіруге арналған әр түрлі құстарды, тұқымдарды және кресттерді өсіру мен ұстаудың технологиялық процесін орындау келтірілген.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

- 1) Құс өсіруші - 3 СБШ-нің деңгейі
- 2) Құс фабрикасындағы және механикаландырылған ферманың операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
- 3) Зоотехник - 5 СБШ-нің деңгейі
- 4) Технолог- құс өсіруші - 5 СБШ-нің деңгейі
- 5) Ветеринариялық-санитариялық дәрігер - 6 СБШ-нің деңгейі
- 6) Мал дәрігері - 6 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Құс өсіруші»:			
Топтың коды:	6122-1		
Қызмет атауының коды:	6122-1-001		
Кәсіптің атауы:	Құс өсіруші		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 99. Құс өсіруші. Параграф 1. Құс өсіруші, 2-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 99. Құс өсіруші. Параграф 2. Құс өсіруші, 4-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 99. Құс өсіруші. Параграф 3. Құс өсіруші, 5-разряд.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Зоотехния	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	жұмыс өтіліне қойылатын талаптар жоқ		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	жұмыс орнында нұсқама/тағылымдама немесе қысқа мерзімді оқыту		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6122-1-002 - Жұмыртқаларды шығарумен айналысатын құс өсіруші (фермер) 6122-1-003 - Қырғауыл өсіруші 6122-9-002 - Құс өсіруші-вакцинатор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Құстарды өсіру және ұстау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құс өсіру 2. Құстарды ұстау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Құс өсіру			

Дағды 1:
Құс басын азықтандыру,
құстың жағдайын бақылау

Машықтар:

- 2 разрядқа арналған машықтар
1. Құсты азықтандыру және азық беру тәртібін сақтау.
 2. Құстың жағдайын бақылау, әлсіз және ауруларды анықтау.
 3. Құсты күтіп-баптау, түнгі уақытта да қадағалау; өліп қалған құсты жинау.
 4. Құсхананың температуралық және ауа алмасу тәртібін сақтау.
 5. Жұмыртқаларды қолмен іріктеу, өлшеу, жуу, таңбалау және қаптау.
 6. Торларды, жабдықтарды және құрал-саймандарды тазалау және дезинфекциялау.
- 4 разрядқа арналған машықтар
1. Ересек құстар мен балапандарды еденде ұстау кезінде күтіп-баптау.
 2. Микроэлементтер қосылған жем дайындау және тарату.
 3. Су беру жүйесін реттеу, суаттар мен астауларды, ұяларды тазалау, саңырау құс саңғысын шығару.
 4. Құсты іріктеу және жарамсыздарын шығаруды жүргізу.
 5. Жұмыртқаларды жинау, орналастыру, қаптау және өткізу.
 6. Алдын алу және емдеу шараларына қатысу.
 7. Құсханадағы ауа алмасуын, температура мен ылғалдылықты бақылау.
 8. Құрал-жабдықтарды, оның ішінде тор жүйесіндегі табақтарды тазалау және күтіп ұстау.
- 5 разрядқа арналған машықтар
1. Торда ұсталатын өнеркәсіптік құс тобына күтім жасау.
 2. Асыл тұқымды балапандарға, ата-аналық және селекциялық-асыл тұқымға күтім жасау.
 3. Құсты азықтандыру, суару және саңғысын тазалау.
 4. Құстың өнімділігін арттыруға бағытталған шараларды қолдану.
 5. Құсты қоректік заттары теңестірілген жеммен азықтандыру.

	<p>Білімдер:</p> <p>2 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсты күтіп-баптау және ұстау ережелері. 2. Құстар ауруының белгілері. 3. Құсты ұстау және өсіруге қойылатын негізгі зооветеринарлық және санитарлық талаптар. 4. Жұмыртқаларды іріктеу, таңбалау және қаптау ережелері. 5. Дезинфекциялау ерітінділерінің құрамы мен қолданылуы. <p>4 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауыл шаруашылық құстарының анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 2. Құстардың өнімділігін арттыру әдістері. 3. Технологиялық жабдықтарды пайдалану және күтіп-баптау ережелері. 4. Құстарды азықтандыру нормалары мен тәртібі. 5. Құстың ақуыз, витаминдер мен минералды заттарға қажеттілігі. <p>5 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Торлық батареялардың құрылысы және клеткада ұстауда қолданылатын жабдықтар. 2. Асыл тұқымды құсты өсіру және ұстау ерекшеліктері. 3. Селекциялық-асыл тұқымды жұмыстың негізгі әдістері. 4. Құсты азықтандыру нормалары мен режимдері, ақуыздарға, витаминдер мен минералдарға қажеттілігі. 5. Құстардың өнімділігі мен денсаулық жағдайын бағалау әдістері. 6. Торда ұстау кезінде санитария, гигиена және ветеринарлық-алдын алу шараларының ережелері. 7. Құстың анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 8. Құсты өсіру кезінде жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету ережелері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

<p>Дағды 2: Құс қорасындағы микроклиматты реттеу</p>	<p>Машықтар:</p> <p>2 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсхананың белгіленген температурасы мен желдетілуін сақтау. 2. Бөлмедегі ылғалдылық пен жарықтандыруды қадағалау. 3. Бөлмені тазалау және дезинфекциялау жұмыстарына қатысу. 4. Микроклимат жағдайы өзгерген кезде құстың жағдайын бақылау. 5. Желдету және жылыту жабдықтарын қосу/сөндіру бойынша қарапайым нұсқауларды орындау. <p>4 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсханадағы температураны, ылғалдылықты және ауа алмасуды белгіленген нормаларға сәйкес бақылау және реттеу. 2. Желдету және жылыту жабдықтарын баптау және техникалық қызмет көрсету. 3. Микроклиматтағы ауытқуларды анықтау және себептерін жою. 4. Микроклимат параметрлерін есепке алып, құстың жасы мен физиологиялық жағдайына қарай режимдерді түзету. 5. Жабдықтар мен үй-жайларды күтіп ұстау кезінде санитарлық нормаларды сақтау. <p>5 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Торда ұстаудағы құсханаларда оңтайлы микроклиматты ұйымдастыру және бақылау. 2. Автоматты желдету, жылыту және ауа ылғалдандыру жүйелерін баптау. 3. Микроклиматтың асыл тұқымды құстың жағдайына, өнімділігіне және көбею функцияларына әсерін бағалау. 4. Құстың физиологиялық жағдайына қарай микроклимат режимдерін өзірлеуге және түзетуге қатысу. 5. Микроклимат параметрлерін талдау, есепке алу және мәліметтерді тиімділікті арттыру үшін қолдану.
--	--

	<p>Білімдер:</p> <p>2 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсты ұстаудағы микроклиматқа қойылатын негізгі талаптар. 2. Құсты күтіп-бағу және ұстау ережелері. 3. Микроклимат бұзылған кездегі қызып кету, тоңу және басқа да реакциялардың белгілері. 4. Ауаға, температураға, ылғалдылыққа қойылатын негізгі санитарлық нормалар мен талаптар. 5. Микроклиматты сақтауға арналған қарапайым жабдықтардың мақсаты мен қолдану ережелері. <p>4 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әртүрлі жастағы және өнімділік топтарындағы құстарға арналған микроклиматтың оңтайлы параметрлері. 2. Температура, ылғалдылық, ауа алмасудың құстың денсаулығы мен өнімділігіне әсері. 3. Желдету және жылыту жабдықтарының жұмыс істеу принциптері. 4. Микроклимат жүйелерін пайдалану және техникалық қызмет көрсету ережелері. 5. Микроклиматтық жағдайлардың үй-жайлардың санитарлық-гигиеналық жағдайымен байланысы. <p>5 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түрлі санаттағы құстарды торда ұстау кезіндегі микроклиматтың нормативтік параметрлері. 2. Асыл тұқымды, аналық және селекциялық топтарға арналған микроклиматты сақтаудың ерекшеліктері. 3. Климаттық жабдықтардың құрылысы, жұмыс принциптері және техникалық қызмет көрсетуі. 4. Микроклиматтың құстың иммунитетіне, өнімділігіне және сақталуына әсері. 5. Құсханалардағы микроклиматтық жағдайларды бақылау, тіркеу және талдау әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

<p>Дағды 3: Құстарды торларда немесе жәшіктерде ұстау және орналастыру; құс қораларын құстарды аулауға дайындау; терезелерді қараңғылау, құс қорасының секцияларында экрандарды орнату; құспен торларды алып жүру және оларды көлікке тиеу; ауланған құсты басқа цехқа беру немесе оны союға тапсыру</p>	<p>Машықтар:</p> <p>2 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсханаларды аулау жұмысына дайындау: терезелерді қараңғылау, қалқандар орнату. 2. Құсты қолмен, жарақатсыз аулау. 3. Құсты тығыздық нормасына сәйкес жәшіктерге немесе торларға орналастыру. 4. Құсы бар торларды тиеу орнына тасымалдау. 5. Құсты көлікке тиеу және басқа бөлімге немесе союға өткізуге қатысу. <p>4 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсханаларды аулауға дайындауды ұйымдастыру (қараңғылау, қалқандар орнату, секцияларды бөлу). 2. Құсты жарақатсыз, күйзелісті азайта отырып, талаптарға сай аулау. 3. Ауланған құстың жағдайын алдын ала бағалап, сұрыптау. 4. Құсты санитарлық және зоогигиеналық талаптарды сақтай отырып, жәшікке/торға орналастыру. 5. Құсты көлікке тиеу және басқа цехқа не союға өткізу барысын бақылау. <p>5 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсты аулау және өндірістік аймақтар арасында көшіру процесін жоспарлау және үйлестіру. 2. Құсхананы санитарлық және биоқауіпсіздік талаптарын ескере отырып дайындауды ұйымдастыру. 3. Құсты тор мен жәшікке орналастырғанда тығыздық нормаларын сақтауын қадағалау. 4. Аулау мен тасымалдау кезінде құстың күйзелісін және жарақат алуын азайту. 5. Аулау және тиеу процесіне қатысатын қызметкерлерге нұсқама өткізу және олардың жұмысын бақылау.
---	---

<p>Білімдер:</p> <p>2 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсты қауіпсіз аулау және тасымалдау ережелері. 2. Құсты жәшік пен контейнерге орналастыру тығыздығының нормалары. 3. Аулау және тасымалдау кезінде күйзелісті азайту әдістері. 4. Құсхананы аулауға санитарлық дайындау ережелері. 5. Құсты көлікке орналастыру және бекіту тәсілдері. <p>4 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсты аулау мен тасымалдау кезіндегі зоотехникалық және ветеринарлық-санитарлық нормалар. 2. Құсты орналастыру тығыздығы мен тасымалдау жағдайларына қойылатын талаптар. 3. Аулау кезінде шығындар мен күйзелісті азайту әдістері. 4. Құсқа қатысты жұмыс барысында еңбек қауіпсіздігі мен техника қауіпсіздігі ережелері. 5. Құсханалар мен жабдықтарды аулауға дайындау ережелері. <p>5 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсты аулау және тасымалдау кезінде санитарлық және індетке қарсы қауіпсіздік талаптары. 2. Аулау кезіндегі әртүрлі тұқымдар мен жастағы құстардың мінез-құлық ерекшеліктері. 3. Биологиялық ырғақтар мен құстың жағдайын ескере отырып, аулауды ұйымдастыру әдістері. 4. Құсты тиеу және тасымалдау нормалары (семірту, сою, қайта отырғызу мақсатына байланысты). 5. Құсты аулау, сұрыптау және өндірістік бөлімшелер арасында тапсыру бойынша технологиялық нұсқаулықтар. 	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Талап етілмейді</p>
---	--

Еңбек функциясы 2:
Құстарды ұстау

Дағды 1:
Құс пен үй-жайға күтім
жасау

Машықтар:

2 разрядқа арналған машықтар

1. Құсты күнделікті күтіп-баптау: азықтандыру, суару, денсаулығын бақылау.
2. Құс тұратын бөлмелерде тазалық пен тәртіпті сақтау.
3. Көңді уақтылы тазалау және төсенішті ауыстыру.
4. Құсханалардағы температуралық режим мен желдетуді қадағалау.
5. Ауру құстарды анықтауға және оқшаулауға көмек көрсету.

4 разрядқа арналған машықтар

1. Жыныстық жетілген құстар мен жас төлдерді еденде бағып-күту жұмыстарын ұйымдастыру.
2. Құс тұратын бөлмелердегі микроклиматты (температура, ылғалдылық, ауа айналымы) реттеу.
3. Құсханалардың санитарлық жағдайын бақылау, тазалау және дезинфекциялау жұмыстарын жүргізу.
4. Суат, астау, тор сияқты жабдықтарды күтіп ұстау және ақауларын жою.
5. Құстың жағдайы мен күтім жағдайының нашарлау себептерін анықтап, жою.

5 разрядқа арналған машықтар

1. Торда ұстайтын өндірістік құс тобына, племя жас төл мен ата-ана табынына күтім жасауды ұйымдастырып, бақылау.
2. Арнайы жабдықтар көмегімен құсханаларда микроклиматтың оңтайлы параметрлерін сақтау.
3. Бөлмелер мен жабдықтардың санитарлық жағдайын қолдау бойынша профилактикалық шараларды өткізу.
4. Құсқа күтім жасау мен бөлмелерді ұстауға жауапты персоналдың жұмысын үйлестіру.
5. Күтім жағдайларының құстың денсаулығы мен өнімділігіне әсерін талдау және оны жақсарту шараларын қабылдау.

	<p>Білімдер:</p> <p>2 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауыл шаруашылық құстарын күтіп-бағуға қойылатын негізгі талаптар. 2. Сау және ауру құстардың белгілері. 3. Жабдықтар мен бөлмелерді санитарлық тазалау және дезинфекциялау ережелері. 4. Микроклиматтың құс жағдайына әсері. 5. Құстармен және күтім құралдарымен қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдері. <p>4 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құстың анатомиясы мен физиологиясының негіздері, еденде және торда ұстаудың ерекшеліктері. 2. Құсханаларда микроклиматты оңтайлы жағдайда сақтау және реттеу әдістері. 3. Технологиялық жабдықтарды пайдалану және күту ережелері. 4. Құстарды ұстауға арналған санитарлық-гигиеналық нормалар. 5. Күтім жағдайлары мен микроклиматтың құс денсаулығы мен өнімділігіне әсері. <p>5 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Торлық батареялар мен микроклиматты реттейтін жабдықтардың құрылымы және жұмыс істеу принциптері. 2. Асыл тұқымды және селекциялық-асылдандыру бағытындағы құстарды ұстау ерекшеліктері. 3. Құс өсіру ғимараттарында микроклиматты сақтау бойынша заманауи әдістер мен нормалар. 4. Құс шаруашылығындағы өндірістік процестерді басқару негіздері. 5. Құсты ұстаудағы санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік нормалары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

<p>Дағды 2: Бөлме мен жабдықтардың күтімі</p>	<p>Машықтар:</p> <p>2 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсханалар мен жұмыс орындарын тазалау және залалсыздандыру жұмыстарын жүргізу. 2. Ұяшық жабдықтарын, суаттарды, астауларды және құрал-саймандарды қолмен жуу және тазалау. 3. Жұмыс күні бойы құсханадағы тазалық пен тәртіпті сақтау. 4. Жабдықтармен және үй-жайлармен жұмыс істеу кезінде санитарлық және қауіпсіздік ережелерін сақтау. 5. Қарапайым құрал-жабдықтардың жарамдылығын бақылау және ақаулар туралы хабарлау. <p>4 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қолмен және механикаландырылған әдістермен құсханаларды кешенді тазалау және залалсыздандыру ұйымдастыру және жүргізу. 2. Ұяшық жабдықтарын, суаттарды, астауларды және құрал-саймандарды технологиялық нормаларға сай жуу және дезинфекциялау. 3. Құсханадағы технологиялық жабдықтардың жұмысқа жарамдылығын бақылау және қамтамасыз ету. 4. Жабдықтарға профилактикалық жөндеу және техникалық қызмет көрсету жұмыстарын жүргізу. 5. Үй-жайлар мен жабдықтарды күтіп-ұстауда санитарлық және ветеринариялық талаптарды сақтау. <p>5 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өндірістік биоқауіпсіздікті ескере отырып, санитарлық-гигиеналық шараларды ұйымдастыру. 2. Үй-жайлардың және жабдықтардың техникалық жай-күйін бақылау, ақауларды анықтау. 3. Жабдықтарды залалсыздандыру мен техникалық қызмет көрсетудің кестелерін жасау. 4. Үй-жайлар мен техникаларды пайдалануда ветеринарлық және санитарлық нормалардың сақталуын қамтамасыз ету. 5. Жабдықтарды тазалау, дезинфекциялау және автоматтандырылған қызмет көрсетудің заманауи технологияларын енгізу.
---	---

		<p>Білімдер:</p> <p>2 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс шаруашылығында санитария және гигиена бойынша негізгі талаптар. 2. Құс шаруашылығы ғимараттарын тазалау және дезинфекциялау ережелері. 3. Ұяшықтық және қызмет көрсететін жабдықтардың тағайындалуы және дұрыс қолданылуы. 4. Тазалау жұмыстарын орындау кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасының негізгі талаптары. 5. Залалсыздандыру ерітінділердің құрамы және дайындалуы. <p>4 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс шаруашылығы ғимараттарын ұстау бойынша санитарлық-гигиеналық нормалар мен талаптар. 2. Өндірістік құс шаруашылығында қолданылатын тазалау және дезинфекция технологиялары. 3. Технологиялық жабдықтар мен құрал-жабдықтардың құрылымы және пайдалану ережелері. 4. Жабдықтармен және химиялық заттармен жұмыс істеу кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасының талаптары. 5. Ғимараттағы микроклимат пен тазалықтың құстың денсаулығы мен өнімділігіне әсері. <p>5 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс ұстаудың өртүрлі технологиялары кезінде ғимараттардың санитарлық жағдайына қойылатын талаптар. 2. Ауа тазартқыш, жылыту, суару және тамақтандырудың автоматты жүйелерінің жұмыс принциптері. 3. Жабдықтағы ақауларды анықтау және жою әдістері. 4. Санитарлық талаптар мен еңбекті қорғау саласындағы нормативтік-құқықтық база. 5. Құс шаруашылығында қолданылатын заманауи залалсыздандыру құралдары мен әдістер, олардың ерекшеліктері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ұқыптылық Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Мейірімділік Парасаттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі – 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ. 2. «Ветеринария туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ. 3. «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ. 4. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ. 5. «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ. 6. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы – "Жануарларды өсіру, сату объектілеріне қойылатын ветеринария. 8. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы – "Жануарлармен айналысу қағидаларын бекіту туралы". Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Зоотехник
10. Кәсіптің карточкасы «Құс фабрикасындағы және механикаландырылған ферманың операторы »:		
Топтың коды:	8341-9	
Қызмет атауының коды:	8341-9-014	
Кәсіптің атауы:	Құс фабрикасындағы және механикаландырылған ферманың операторы	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 92. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы. Параграф 5. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы, 6-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 92. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы. Параграф 1. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы, 2-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 92. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы. Параграф 2. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы, 3-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 92. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы. Параграф 3. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы, 4-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 92. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы. Параграф 4. Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы, 5-разряд.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Ауыл шаруашылығын механикаландыру	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	жұмыс өтіліне қойылатын талаптар жоқ		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	жұмыс орнында нұсқама/тағылымдама немесе қысқа мерзімді оқыту		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6122-1-002 - Жұмыртқаларды шығарумен айналысатын құс өсіруші (фермер) 6122-1-003 - Қырғауыл өсіруші 6122-9-002 - Құс өсіруші-вакцинатор 6122-3-001 - Құстарды жасанды ұрықтандыру жөніндегі оператор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жұмыртқаларды сұрыптауды, калибрлеуді, жууды, таңбалауды және орауды, сондай-ақ тапсырушылардан жұмыртқаларды қабылдауды қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықты пайдалана отырып, жұмыртқаларды сұрыптау және калибрлеу, жұмыртқа жуғыштарда ластанған жұмыртқаларды жуу жұмыртқаны таңбалау, салу және орау; оралған өнімдерді тасымалдау 2. Жұмыртқаны инкубациялау процесін орындау 3. Тәуліктік төлді іріктеу, сұрыптау, есепке алу, тапсыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жабдықты пайдалана отырып, жұмыртқаларды сұрыптау және калибрлеу, жұмыртқа жуғыштарда ластанған жұмыртқаларды жуу жұмыртқаны таңбалау, салу және орау; оралған өнімдерді тасымалдау	Дағды 1: Залалсыздандыру, жұмыртқаны сақтау, инкубациялық науаларды салу, температуралық-ылғалды режимді тіркеу	Машықтар:	
		2 разрядқа арналған машықтар 1. Инкубациялық жұмыртқаларды залалсыздандыру жұмыстарын қолмен немесе арнайы құрылғыларды қолданып орындау. 2. Жұмыртқаларды маманның бақылауымен инкубациялық табақтарға орналастыру. 3. Инкубацияға дейін жұмыртқаларды сақтау ережелерін сақтау (температура, ылғалдылық, желдету). 4. Нұсқау бойынша ауа температурасы мен ылғалдылығын қарапайым түрде тіркеу.	

5. Жұмыртқаларды залалсыздандыру және сақтау үшін құрал-жабдықтарды дайындау.

3 разрядқа арналған машықтар

1. Белгіленген нормаларға сай залалсыздандыру қондырғылары мен ерітінділерін қолданып жұмыртқаларды залалсыздандыру.

2. Жұмыртқаларды тұқымы, линиясы және сақтау мерзімін ескере отырып инкубациялық табақтарға салу.

3. Жұмыртқаларды сақтау және инкубациялау бөлмелеріндегі температура мен ылғалдылық режимін бақылау және жазып отыру.

4. Құрал-жабдықтардың (табақтар, сөрелер, сақтау камералары) жағдайын қадағалау және санитарлық өңдеу жүргізу.

5. Жұмыртқаларды сақтау немесе инкубациялау орнына ветеринарлық талаптарды сақтай отырып дайындау және тасымалдау.

4 разрядқа арналған машықтар

1. Арнайы құралдар мен технологияларды қолданып жұмыртқалар мен инкубациялық жабдықтарды залалсыздандыруды ұйымдастыру және жүргізу.

2. Инкубаторлар мен жұмыртқаларды сақтау бөлмелеріндегі температура мен ылғалдылық режимін бақылау және қажет болған жағдайда түзету.

3. Жұмыртқаларды сақтау және инкубациялау жағдайлары бойынша деректерді нақты есепке алу және тіркеу.

4. Инкубацияға салуға арналған жұмыртқаларды сапа санаттары бойынша сұрыптау.

5. Технологиялық талаптар мен тұқым ерекшеліктерін ескере отырып, инкубациялық табақтарды дайындау және уақытылы салуды қамтамасыз ету.

5 разрядқа арналған машықтар

1. Жұмыртқаларды, инкубациялық жабдықтарды және үй-жайларды заманауи әдістер мен құралдарды қолданып залалсыздандыру жұмыстарын жоспарлау және бақылау.

2. Инкубаторлардағы температура-ылғалдылық режимі мен газ алмасуын кешенді бақылау, технологиялық нормативтерге сәйкес параметрлерді түзету.

3. Жұмыртқаларды сақтау және инкубациялау жағдайлары бойынша нақты деректерді тіркеу және талдау жүргізу, шығымдылықты барынша арттыруға жағдай жасау.

4. Құстың генетикалық және тұқымдық ерекшеліктерін ескере отырып, инкубациялық табақтарды дайындау мен салуды ұйымдастыру.

5. Жұмыртқаларды сақтау сапасын бақылау, өнімділікке әсер ететін ауытқуларды анықтау және жою.

6 разрядқа арналған машықтар

1. Инкубациялық жабдықтарды, жұмыртқаларды және үй-жайларды жоғары тиімді құралдар мен технологияларды қолданып кешенді залалсыздандыру жұмыстарын ұйымдастыру және бақылау.

2. Автоматтандырылған басқару жүйелерін қолдана отырып, инкубаторларда оңтайлы температура-ылғалдылық режимі мен газ алмасу параметрлерін өз бетінше орнату және түзету.

3. Температура-ылғалдылық режимі бойынша деректерді талдау және түсіндіру, ауытқуларды анықтап, шығымдылықты барынша қамтамасыз ету үшін түзету шараларын қабылдау.

4. Генетикалық ерекшеліктер мен тұқымдық талаптарды ескере отырып, инкубациялық табақтарды салу процесіне басшылық жасау, жұмыстардың дәлдігі мен сапасын қамтамасыз ету.

5. Тұқымдық және технологиялық құжаттамаларды жүргізу мен бақылауды қамтамасыз ету, барлық инкубация параметрлері мен нәтижелерін тіркеу.

Білімдер:

2 разрядқа арналған білімдер

1. Жұмыртқаларды инкубаторға салуға дейінгі санитарлық өңдеу ережелерінің негіздері.
2. Жұмыртқаларды сақтау жағдайлары: рұқсат етілген температуралық және ылғалдық көрсеткіштер.
3. Жұмыртқаларды жинау мерзімі мен құс түрлеріне қарай табақтарға салу тәртібі.
4. Инкубациялық жұмыртқамен жұмыс істеуге қойылатын ветеринариялық-санитариялық талаптардың негіздері.
5. Температура мен ылғалдылықты есепке алуға арналған қарапайым құралдардың қызметі мен пайдалану ережелері.

3 разрядқа арналған білімдер

1. Әртүрлі құс түрлерінің инкубациялық жұмыртқаларын сақтау нормалары мен режимдері.
2. Жұмыртқаларды, құрал-саймандар мен жабдықтарды залалсыздандыру ережелері мен құралдары.
3. Жұмыртқаларды сақтау және салуға қатысты құжаттаманы жүргізудің негіздері.
4. Инкубациялық жұмыртқаға қойылатын талаптар (сапасы, жаңалығы, бүтіндігі).
5. Инкубациялық учаскелердегі санитарлық-гигиеналық нормалардың негіздері.

4 разрядқа арналған білімдер

1. Жұмыртқаларды және жабдықтарды залалсыздандыру технологиясы: қолданылатын құралдардың түрлері мен қолдану нормалары.
2. Инкубацияның барлық кезеңдерінде әртүрлі құс түрлері мен тұқымдарына арналған температуралық-ылғалдық режимдердің ерекшеліктері.
3. Жұмыртқаларды сақтау және инкубациялау үдерісін биологиялық бақылаудың негіздері.
4. Инкубация бойынша нормативтік құжаттаманы жүргізу және бақылау ережелері.
5. Жұмыртқаларды сақтау және өңдеу жағдайларының балапан сапасы мен шығымына әсері.

5 разрядқа арналған білімдер

1. Жұмыртқалар мен жабдықтарды залалсыздандырудың заманауи әдістері мен құралдары және оларды қолдану нормативтері.
2. Инкубаторлардағы микроклиматты (температура, ылғалдылық, газ алмасу) реттеудің технологиялық ерекшеліктері.
3. Инкубация және жұмыртқа сақтау сапасын биологиялық және техникалық бақылау әдістері.
4. Микроклимат пен санитарлық шаралардың балапан сапасы мен шығымына әсері.
5. Тұқымдық жұмыстардың ерекшеліктері, инкубациялық үдерістегі технологиялық мәліметтерді есепке алу және тіркеу.

6 разрядқа арналған білімдер

1. Инкубаторлардағы микроклиматты бақылау және реттеуге арналған заманауи автоматтандырылған және механикаландырылған жүйелер.
2. Құс шаруашылығында экологиялық қауіпсіздікті ескере отырып қолданылатын озық залалсыздандыру әдістері мен нормативтері.
3. Түрлі құс тұқымдары мен түрлерінің жұмыртқаларын сақтау және инкубациялаудың технологиялық және биологиялық негіздері.
4. Микроклиматты бақылау деректерін талдау әдістері

және оларды инкубациялық үдерістерді оңтайландыруда қолдану.
5. Заманауи ақпараттық технологияларды пайдалана отырып, тұқымдық жұмысты жүргізу, есепке алу және құжаттандыру қағидалары.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Талап етілмейді

Дағды 2:
Инкубацияға жұмыртқаларды қабылдау, сұрыптау, таңбалау және салу

Машықтар:

- 2 разрядқа арналған машықтар
1. Инкубациялық жұмыртқаларды қабылдап, категориялар бойынша сұрыптау.
 2. Инкубацияға жарамсыз жұмыртқаларды жұмыртқа жуу машиналарын пайдалана отырып жуу.
 3. Жұмыртқаларды белгіленген талаптарға сәйкес таңба жасау.
 4. Жұмыртқаларды кассеталар мен инкубациялық лотоктарға қауіпсіздік техникасын сақтай отырып орналастыру.
 5. Қаптамаларды беру және жинау, жұмыс орны мен жабдықтарды таза ұстау.
- 3 разрядқа арналған машықтар
1. Инкубациялық жұмыртқаларды стандарттар бойынша сұрыптау.
 2. Жұмыртқаларды қабылдау және инкубацияға дайындау жұмыстарында (залалсыздандыру, таңба, сұрыптау) қатысу.
 3. Жұмыртқаларды жуу және сұрыптау жабдықтарымен жұмыс істеу.
 4. Жұмыртқаларды инкубацияға салмас бұрын сапасын және бүтіндігін бақылау.
 5. Инкубациялық лотоктар мен қаптамаларды жұмысқа дайындау.
- 4 разрядқа арналған машықтар
1. Толық сәйкестендіру белгісімен бақылау ұяларынан жұмыртқа жинау.
 2. Жұмыртқаларды сұрыптау, залалсыздандыру, сәулелендіру және бекітілген технология бойынша инкубаторға салу.
 3. Инкубациялық бөлмелер мен инкубаторларда микроклимат параметрлерін (температура, ылғалдылық, желдету) сақтау.
 4. Инкубациялық материалды бақылау, жарамсыз жұмыртқаларды шығарып алу.
 5. Жұмыртқадан шыққан төлдерді түсіру, сұрыптау, есепке алу, әлсіз төлдерді жою және тәуліктік құстарды орау жұмыстарын ұйымдастыру.
 6. Инкубаторлар, залалсыздандырғыш құрылғылар, жуғыштар және басқа жабдықтарға техникалық қызмет көрсету.
 7. Бөлмелерді, инкубаторларды, ыдыстар мен құралдарды залалсыздандыру.
- 5 разрядқа арналған машықтар
1. Инкубациялық жұмыртқаларды сапасына, салмағына және сыртқы көрінісіне қарай қабылдау және тексеру.
 2. Жұмыртқаларды тұқымына, сызығына және категориясына қарай сұрыптау және өлшем бойынша іріктеу.
 3. Жұмыртқаларды ұя нөмірі, жұмыртқа салған құс және салу күнін көрсетіп таңба жасау.
 4. Жұмыртқаларды салмақтап, аналардың нөмірлеріне сәйкес инкубациялық лотоктарға орналастыру.
 5. Жұмыртқаларды орналастыру және тасымалдау үшін механикаландырылған жабдықтарды пайдалану.
 6. Жұмыртқамен жұмыс істегенде санитарлық талаптардың сақталуын бақылау.
 7. Тұқымдық құжаттамаға сәйкес жұмыртқаларды

инкубацияға салуды есепке алу.

6 разрядқа арналған машықтар

1. Инкубациялық жұмыртқаларды тұқымдарға, кросстарға және сызықтарға сәйкес талаптарға сай қабылдау және тексеру.
2. Жұмыртқаларды тұқымдық құндылықтары мен биологиялық көрсеткіштеріне қарай тереңірек сұрыптау.
3. Жұмыртқаларды селекциялық белгілер мен тұқымдық деректерге сәйкес белгілеп маркалау.
4. Жұмыртқаларды тұқым ерекшеліктері мен шығару бағдарламаларын ескере отырып инкубациялық лотоктарға орналастыру.
5. Инкубацияға дайындаудың барлық кезеңдерінде жұмыртқаның сапасын бақылау.
6. Жұмыртқаларды сұрыптау және орналастыру кезінде механикаландырылған және автоматтандырылған құралдарды қолдану.
7. Селекциялық тапсырмаларды ескере отырып инкубация процесін жоспарлау және ұйымдастыруға қатысу.

Білімдер:

2 разрядқа арналған білімдер

1. Жұмыртқаларды инкубацияға сұрыптау, таңбалау және қою ережелері.
2. Жұмыртқалардың сапа категориялары және инкубациялық материалға қойылатын талаптар.
3. Жұмыртқа жуу және сұрыптау машиналарының құрылымы мен жұмыс принципі.
4. Жұмыртқаларды инкубацияға дайындауда санитарлық-гигиеналық нормалар.
5. Инкубациялық жұмыртқаларды сақтау және тасымалдау ережелері.

3 разрядқа арналған білімдер

1. Инкубациялық жұмыртқалардың сапасы мен сұрыпталуы бойынша мемлекеттік стандарттар.
2. Жұмыртқаларды залалсыздандыру және инкубацияға дайындау әдістері.
3. Жұмыртқаларды қабылдау, таңбалау және инкубациялық шкафтарға қою тәртібі.
4. Жұмыртқаларды сұрыптау және жууға арналған жабдықтың құрылымы.
5. Қойма және құрал-жабдықтарды санитарлық өңдеу ережелері.

4 разрядқа арналған білімдер

1. Әртүрлі құс түрлерінің жұмыртқаларын инкубациялау технологиясы, салу режимдері мен ерекшеліктері.
2. Инкубаторлардың түрлі маркалары мен түрлерінің құрылысы және жұмыс істеу принциптері.
3. Жұмыртқаларды инкубацияның барлық кезеңдерінде биологиялық және визуалды бақылау әдістері.
4. Инкубациялық цехтарға арналған ветеринарлық-санитарлық ережелер.
5. Залалсыздандыру жабдықтарының құрылысы, қолданылуы және қауіпсіздік ережелері.

6. Балапандарды сұрыптау, таңбалау және жөнелтуге дайындауға қойылатын нормативтік талаптар.

5 разрядқа арналған білімдер

1. Инкубациялық жұмыртқаның сапасы мен іріктелуіне қойылатын талаптар.
2. Жұмыртқаларды тұқым мен линиялар бойынша сұрыптау, таңбалау және орналастыру тәртібі.
3. Жұмыртқаның инкубациялық қасиеттеріне әсер ететін құс анатомиясы мен физиологиясының негіздері.
4. Тұқымдық материалды іріктеу және дайындау әдістері.
5. Жұмыртқаларды сұрыптау, өлшеу және

		<p>орналастыруға арналған жабдықтардың құрылысы.</p> <p>6. Инкубациялық жұмыртқамен жұмыс істеу кезінде ветеринарлық-санитарлық талаптар.</p> <p>7. Тұқымдық құжаттаманы жүргізу және жұмыртқаларды есепке алу тәртібі.</p> <p>8. Инкубациялық жұмыртқамен жұмыс кезінде ветеринарлық-санитарлық нормалар мен биологиялық қауіпсіздік талаптары.</p> <p>6 разрядқа арналған білімдер</p> <p>1. Тұқымдық және селекциялық құсты торда ұстау технологиясы.</p> <p>2. Инкубациялық жұмыртқаларды биологиялық және селекциялық бағалау әдістері.</p> <p>3. Әртүрлі тұқым, кросс және линияларға арналған жұмыртқа сапасының стандарттары.</p> <p>4. Жұмыртқаларды механикаландырылған сұрыптау, өлшеу және орналастыруға арналған жабдықтардың құрылысы.</p> <p>5. Құстың өнімділік белгілерінің тұқым қуалауы мен көбею ерекшеліктері.</p> <p>6. Барлық ауыл шаруашылық құс түрлерінің зоотехника, анатомия және физиология негіздері.</p> <p>7. Жеке іріктеу, бонитировка (бағалау) және селекциялық құжаттаманы жүргізу әдістері.</p>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Жұмыртқаны инкубациялау процесін орындау	Дағды 1: Инкубация режимінің параметрлерін тіркеу, жұмыртқаларды бақылау овоскопия жүргізу.	<p>Машықтар:</p> <p>2 разрядқа арналған машықтар</p> <p>1. Жұмыртқаларды қабылдап, мөлшері мен сапасына қарай сұрыптау және калибрлеу.</p> <p>2. Жұмыртқаларды арнайы жұмыртқа жуу машиналарымен жуу.</p> <p>3. Инкубацияға арналған жұмыртқаларды белгіленген талаптарға сай таңбалап, орналастыру.</p> <p>4. Инкубация параметрлерін (температура, ылғалдылық) қолмен немесе нұсқаулық бойынша тіркеу.</p> <p>5. Ұрықсыз немесе бүлінген жұмыртқаларды анықтау үшін овоскоппен бақылау жүргізу.</p> <p>6. Инкубацияға қатысты жабдықтар мен үй-жайлардың тазалығын қамтамасыз ету.</p> <p>3 разрядқа арналған машықтар</p> <p>1. Инкубация режимінің параметрлерін (температура, ылғалдылық, желдету) тіркеу.</p> <p>2. Ұрықсыз және ақаулы жұмыртқаларды анықтау үшін овоскоппен бақылау жүргізу.</p> <p>3. Ұрықсыз және бүлінген жұмыртқаларды іріктеп, алып тастау.</p> <p>4. Инкубация процесіне байланысты есеп жүргізу және құжаттарды толтыру.</p> <p>5. Инкубаторлар мен жабдықтарды инкубацияға дайындауды қамтамасыз ету.</p> <p>4 разрядқа арналған машықтар</p> <p>1. Бақылау ұяларынан жұмыртқаларды жинап, ұя нөмірін, мекиеннің нөмірін және жұмыртқа салған күнін белгілеу.</p> <p>2. Құстар тобын жинақтауға, іріктеуге және сақиналауға қатысу.</p> <p>3. Құстарды жарамсыз деп тану және жұмыртқаларды мемлекеттік стандартқа сәйкес сұрыптау.</p> <p>4. Құстарды азықтандыру және суару жұмыстарын арнайы азықтандыру машиналары арқылы ұйымдастыру.</p> <p>5. Жұмыртқаларды залалсыздандыру, сәулелендіру және инкубаторға салу.</p> <p>6. Жұмыртқаларды бақылап қарап, сапасыздарын іріктеп алып тастау.</p> <p>7. Инкубаторлар мен бөлмелерде температура,</p>

- ылғалдылық және газ алмасу режимін сақтау.
8. Жұмыртқалары бар лотоктарды инкубациялық шкафтан балапан шығаратын шкафқа ауыстыру және шыққан балапандармен лотоктарды түсіру.
 9. Шыққан балапандарды сұрыптау, сәулелендіру, әлсіздерін санау және жою.
 10. Бір күндік балапандарды қораптарға салып, шаруашылықтарға жөнелту үшін буып-түю.
 11. Инкубаторларды, жабдықтарды, ыдыстарды және бөлмелерді тазалау.
 12. Жабдықтар мен механизмдерге техникалық қызмет көрсету.
 13. Үй-жайларды залалсыздандыру жұмыстарын жүргізу.
- 5 разрядқа арналған машықтар
1. Өндірістік табындағы ересек құстарға, балапандарға және бройлерлерге механикаландырылған күтім жасау.
 2. Құстарды қажеттіліктеріне сай теңестірілген жемдермен суару және азықтандыру.
 3. Құстарға күтім жасау бойынша алдын алу және емдеу шараларын жүргізу.
 4. Тезекті шығару, бөлмелерді тазалау, суаратын астауларды жуу, жем астауларын тазарту.
 5. Механикаландыру құралдарын басқару, жабдықтарды баптау, реттеу және ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу.
 6. Құсханалардағы ауа алмасуын, температураны және ылғалдылықты реттеу.
 7. Ұялар мен мекиендер бойынша жұмыртқаларды есепке алу, тұқым желілері мен түрлері бойынша іріктеу.
 8. Тұқымдық құсты жинақтау, жұмыртқаларды аналық нөмірі бойынша өлшеу және инкубациялық лотоктарға салу.
 9. Балапандар мен ересек құстарды өлшеу, лотоктардан балапандарды таңдау және сақиналау.
 10. Белгіленген тұқымдық құжаттаманы жүргізу.
- 6 разрядқа арналған машықтар
1. Торда ұстайтын құстарға, тұқымдық балапанға және селекциялық-тұқымдық табынға механикаландырылған күтім жасау.
 2. Құстарды азықтандыру, суару, нәжісті кешенді механизация арқылы шығару.
 3. Құстың өнімділігі мен тұқымдық сапасын жақсартуға бағытталған іс-шараларды орындау.
 4. Құсты бонитировкадан (сапалық бағалау) өткізуге қатысу.
 5. Жұмыртқаларды тұқым, кросс және желілері бойынша сұрыптау.
 6. Су тәуліктік балапандарды жынысына қарай ажырату және сапасына қарай сұрыптау.
 7. Құсқа арналған бөлмелердегі механикаландыру және жарықтандыру құралдарын басқару.

Білімдер:

- 2 разрядқа арналған білімдер
1. Жұмыртқаларды санаттары бойынша сұрыптау және калибрлеудің техникалық шарттары.
 2. Инкубациялық жұмыртқаларды таңбалау, орау, сақтау және тасымалдау ережелері.
 3. Жұмыртқа сұрыптайтын және жууға арналған машиналардың құрылысы мен жұмыс істеу принциптері.
 4. Инкубация параметрлеріне қойылатын негізгі талаптар (температура, ылғалдылық).
 5. Жұмыртқаның күйін анықтауға арналған овоскопия негіздері.
- 3-разрядқа арналған білімдер

1. Өртүрлі құс түрлерінің жұмыртқаларын инкубациялау режимінің негізгі параметрлері мен талаптары.
 2. Овоскопия жүргізу әдістемесі мен принциптері.
 3. Инкубаторлар мен қосымша жабдықтардың құрылысы және пайдалану ерекшеліктері.
 4. Инкубациялық үй-жайларға қойылатын ветеринарлық-санитарлық талаптар.
 5. Инкубациялық үдерісті есепке алу және бақылау ережелері.
- 4 разрядқа арналған білімдер
1. Бақылау ұяларынан жұмыртқаларды жинау және есепке алу технологиясы.
 2. Құсты топтау және сақина салу негіздері.
 3. Жұмыртқаларды сұрыптау және жарамсыздан шығару бойынша мемлекеттік стандарттар.
 4. Құсқа арналған бордақылау машиналарының жұмыс істеу принциптері.
 5. Жұмыртқаларды залалсыздандыру, сәулелендіру және инкубаторға салу әдістері.
 6. Жұмыртқаларды бақылау арқылы қарау және таңдау технологиясы.
 7. Инкубаторларда микроклиматты (температура, ылғалдылық, ауа алмасу) сақтау параметрлері.
 8. Инкубациялық лотоктарды жылжыту және өңдеу рәсімдері.
 9. Құс балапандарын сұрыптау, сәулелендіру және бағалау әдістері.
 10. Біркүндік балапандарды орау және тасымалдау талаптары.
 11. Инкубаторлар мен үй-жайларды санитарлық өңдеу және күтіп ұстау ережелері.
 12. Инкубатордағы жабдықтар мен механизмдердің техникалық құрылымы.
- 5-разрядқа арналған білімдер
1. Ауыл шаруашылығы құсының анатомиясы мен физиологиясы.
 2. Жас құс пен ересек құстарды ұстау технологиясы мен әдістері, бройлерлерді өнеркәсіптік негізде өсіру.
 3. Құстарды күтіп-бағуға және азықтандыруға арналған аспаптар мен аппараттардың құрылымы және жұмыс істеу принциптері.
 4. Ветеринария негіздері және құс ауруларының алдын алу.
 5. Құсты күту мен жабдықтармен жұмыс істеуді механикаландыру әдістері мен ережелері.
 6. Тұқымдық құсты есепке алу және тиісті құжаттаманы жүргізу ережелері.
 7. Құсты теңгерімді жемдермен азықтандырудың нормалары мен әдістері.
- 6 разрядқа арналған білімдер
1. Құсты және тұқымдық жас құсты кешенді механикаландыру жағдайында торлы ұстау технологиясы.
 2. Қызмет көрсетілетін құс бастарының өнімділігін арттыру әдістері.
 3. Торлы ұстау кезінде қолданылатын жабдықтың құрылымы және оған қызмет көрсету.
 4. Тұқымдық құсты өсіру мен ұстаудың ерекшеліктері.
 5. Селекциялық-тұқымдық жұмыстың негізгі әдістері.
 6. Құсты жеке бағалау және іріктеу белгілері.
 7. Тауықтардың негізгі кросстары мен линиялары.
 8. Механикаландыру және жарықтандыру құралдарын басқару ережелері.
 9. Ауыл шаруашылығы құстарының барлық түрлерінің анатомиясы мен физиологиясының негіздері.
 10. Жас құсты сапасы мен жынысы бойынша сұрыптауға қойылатын зоотехниялық талаптар.

Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
<p>Дағды 2: Қабығы зақымдалған жұмыртқалар мен тұмандарды алып қою және есепке алу, Жұмыртқаларды қолмен жылжыту, инкубациялық науалардан (арбалардан) шығару инкубаторының науаларына механикаландырылған</p>	<p>Машықтар:</p> <p>2 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инкубациялық науалардан қабығы зақымдалған және дақ түскен жұмыртқаларды алып тастау. 2. Мұндай жұмыртқаларды белгіленген нормаларға сәйкес есепке алу. 3. Жұмыртқаларды қолмен инкубациялық науалардан шығарушы инкубатордың науаларына көшіру. 4. Жұмыртқаларды қарапайым механикаландырылған құралдармен (мысалы, арбалармен) көшіру. 5. Жұмыртқаларды көшіру кезінде ұқыптылық пен бүтіндігін сақтау. <p>3 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қабығы зақымдалған және дақты жұмыртқаларды технологиялық талаптарға сәйкес алып, есепке алу. 2. Жұмыртқаларды қолмен және механикаландырылған құралдармен (арбалар) инкубациялық науалардан шығару науаларына қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып көшіру. 3. Жұмыртқаларды көшіру кезінде сапасын бақылау және инкубацияға жарамсыздарын дер кезінде анықтау. 4. Шығару науаларына жұмыртқаларды дұрыс орналастыруды қамтамасыз ету, инкубация процесінің біркелкілігін сақтау. 5. Алынып, көшірілген жұмыртқалар бойынша құжаттаманы жүргізу. <p>4 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қабығы зақымдалған және дақ түскен жұмыртқаларды нормативтік талаптарға сай алып, нақты есепке алу. 2. Инкубациялық науалардан (арбалардан) жұмыртқаларды шығарушы инкубатор науаларына қолмен және механикаландырылған құралдармен көшіруді ұйымдастыру және орындау. 3. Жұмыртқалардың сапасын бақылау және инкубацияға жарамдылығына қарай санаттар бойынша сұрыптау. 4. Жұмыртқаларды шығару науаларына дұрыс орналастыруды және біркелкі бөлуді қамтамасыз ету, инкубация режимін оңтайландыру. 5. Жұмыртқаларды есепке алу мен көшіру бойынша толық және нақты құжаттаманы жүргізу, анықталған ақауларды қоса есепке алу. 6. Жұмыртқаларды көшіруге арналған жабдыққа техникалық қызмет көрсету және ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу. <p>5 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қабығы зақымдалған және дақ түскен жұмыртқаларды алу, сұрыптау және есепке алу процесін ұйымдастырып, бақылау. 2. Инкубациялық науалардан шығару шкафтарына жұмыртқаларды кешенді механикаландырылған жүйелер мен автоматтандырылған жабдықтарды пайдаланып тасымалдауды қамтамасыз ету. 3. Жұмыртқаларды тасымалдауға арналған жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу. 4. Жұмыртқалардың зақымдану себептерін талдап, оларды азайтуға бағытталған шараларды әзірлеу. 5. Ақаулы жұмыртқалардың қозғалысы мен жоюы туралы дәл есеп-қисап пен құжаттаманы жүргізу. <p>6 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс фабрикасы немесе инкубациялық цехтағы ақаулы жұмыртқаларды алу, сұрыптау және есепке алу процестерін басқару.

2. Адам араласуын азайтатын кешенді автоматтандырылған жұмыртқа тасымалдау жүйелерін ұйымдастыру және бақылау.
3. Өндірістік көрсеткіштерді талдап, жұмыртқалардың зақымдану себептерін анықтау және оларды жою мен алдын алу шараларын енгізу.
4. Қызметкерлерді жабдықпен жұмыс істеу және ақаулы жұмыртқаларды есепке алу бойынша оқыту және нұсқау жүргізу.
5. Дақтар мен зақымдалған жұмыртқаларды сапалы есепке алу және жою стандарттары мен нұсқаулықтарын әзірлеп, енгізу.

Білімдер:

2 разрядқа арналған білімдер

1. Зақымдалған жұмыртқаларды (қабығы мен тумақтары) есепке алу және алып тастау ережелері.
2. Жұмыртқаларды тасымалдау мен жылжытқанда қауіпсіз және абайлап ұстаудың негіздері.
3. Инкубациялық және шығару лотоктарының құрылымы мен тағайындалуы.
4. Жұмыртқаларды жылжытуға арналған қарапайым механикалық құралдарды (тележкалар және т.б.) пайдалану ережелері.
5. Жұмыртқалардың бүтіндігін сақтау инкубация процесінің сәтті өтуі үшін маңызды екендігі.

3 разрядқа арналған білімдері:

1. Зақымдалған жұмыртқаларды (қабық, тумақтар) іріктеу және есепке алу бойынша технологиялық талаптар.
2. Жұмыртқаларды механикалық түрде жылжыту ережелері және жабдық құрылымы (лотоктар, тележкалар).
3. Зақымдалған жұмыртқалардың инкубация сапасына әсері және оларды анықтау әдістері.
4. Инкубация процесінде құжаттарды есепке алу негіздері.
5. Жұмыртқалармен және жабдықпен жұмыс істеу кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасының негіздері.

4 разрядқа арналған білімдер

1. Зақымдалған жұмыртқаларды есепке алу және алып тастау бойынша технологиялық нормативтер мен стандарттар.
2. Жұмыртқаларды жылжытуға арналған механикаландырылған құралдардың құрылысы, жұмыс істеу принциптері және пайдалану ережелері.
3. Жұмыртқа қабығы мен тумақтарының зақымдануының инкубациялық көрсеткіштерге әсері және сапаны бақылау әдістері.
4. Инкубациялық процесте құжаттарды рәсімдеу және есепке алу тәртібі.
5. Жұмыртқалармен және жабдықпен жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау ережелері.
6. Инкубаторлық учаскелерде жұмыс үрдісін ұйымдастыру және сапаны бақылау негіздері.

5 разрядқа арналған білімдер

1. Инкубациялық және шығару бөлмелерінде жұмыртқаларды жылжыту процестерін механикаландырудың заманауи технологиялары мен әдістері.
2. Инкубацияға арналған арнайы жабдықты пайдалану, баптау және жөндеу принциптері.
3. Зақымдалған жұмыртқаларды есепке алу және жою бойынша сапа стандарттары мен талаптары.
4. Жұмыртқаның сапасына әсер ететін құс зоотехниясымен және биологиясымен байланысты негізгі білімдер.
5. Өндірістік процестерді басқару және сапаны

		<p>бақылау ұйымдастыру әдістері. 6 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инкубация мен жұмыртқаларды өңдеудегі автоматтандыру және роботтандырудың озық технологиялары. 2. Жұмыртқаларды жылжыту және сұрыптау жабдығының кешенді құрылымы мен техникалық сипаттамалары. 3. Зақымдалған жұмыртқаларды жою кезінде ветеринарлық-санитарлық бақылау және экологиялық қауіпсіздік ережелері мен нормалары. 4. Құс фабрикаларында және инкубаторлық кешендерде сапа мен өнімділікті басқару әдістемелері. 5. Құс шаруашылығындағы технологиялық процестерді талдау және оңтайландырудың қазіргі заманғы әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 3: Тәуліктік төлді іріктеу, сұрыптау, есепке алу, тапсыру	Дағды 1: Технологиялық жабдықтарды, жас малды іріктеуге арналған ыдыстарды дайындау. Тәуліктік төлді сапасы мен жынысы бойынша іріктеу және сұрыптау	<p>Машықтар:</p> <p>2 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты таңдау үшін қарапайым технологиялық жабдық пен ыдысты дайындау. 2. Жас құсты сыртқы белгілер бойынша таңдау. 3. Жас құсты әрі қарай өңдеу үшін ыдысқа орналастыру. 4. Инкубация қалдықтарын жинау және жою. <p>3 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Таңдау және сұрыптау үшін жабдықты дайындау және баптау. 2. Өндірістік талаптарға сәйкес жас құсты жынысы мен сапасы бойынша таңдау. 3. Жас құсты ветеринарлық өңдеу орнына тасымалдауды ұйымдастыру. 4. Инкубация қалдықтарын дұрыс жоюды бақылау. <p>4 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты тұқымына, сызықтарына және сапасына қарай кешенді сұрыптау. 2. Жас құсты орау және жөнелтуге дайындау процесін басқару. 3. Сұрыпталған және жарамды жас құсты есепке алу. 4. Ветеринарлық нормалар мен ережелердің сақталуын қамтамасыз ету. <p>5 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты таңдау, сұрыптау және есепке алу бүкіл процесін ұйымдастыру және бақылау. 2. Ветеринарлық өңдеу және жас құсты шаруашылықтарға жөнелту жұмыстарын үйлестіру. 3. Жас құстың сапасын талдау және заманауи әдістерді қолданып таңдау жүргізу. 4. Технологиялық жабдықтарды оңтайлы пайдалануын қамтамасыз ету. <p>6 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құстың жынысы, сызығы, тұқымы және өнімділік белгілері бойынша жеке бағалау жүргізу. 2. Жас құстың сақталу және сапа көрсеткіштерін бақылау және талдау. 3. Жас құсты сұрыптау, топтау және оларды тұқымдық және өндірістік шаруашылықтарға жөнелтуді басқару. 4. Тұқымдық бағыттар бойынша есеп жүргізу және селекциялық міндеттерге сәйкес топтар құру. 5. Жас құспен жұмыс істеудің барлық кезеңдерінде ветеринарлық-санитарлық қауіпсіздікті қамтамасыз ету.

	<p>Білімдер:</p> <p>2 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құстың сапасын анықтайтын негізгі белгілер. 2. Жабдықтар мен құралдарды дайындау ережелері. 3. Жас құспен жұмыс істеу кезінде санитарияның негіздері. <p>3 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты сұрыптау бойынша технологиялық талаптар. 2. Санитарлық-ветеринарлық өңдеу ережелері. 3. Қалдықтарды жоюдың түрлері мен әдістері. <p>4 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты зоотехникалық нормаларға сәйкес классификациялау. 2. Жас құсты тасымалдау кезіндегі ветеринарлық-санитарлық талаптар. 3. Қажетті құжаттаманы жүргізу. <p>5 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты селекциялау және іріктеу бойынша заманауи әдістер. 2. Құс өсірісті сақтау және тасымалдаудың прогрессивті технологиялары. 3. Сапаны басқару және құжат айналымы. <p>6 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жаңа туған жас құсты генетикалық және селекциялық бағалау әдістері. 2. Тұқымдық құсқа қойылатын зоотехникалық және ветеринарлық талаптар. 3. Асыл тұқымдыларға құжаттама мен есеп жүргізу тәртібі. 4. Құсты автоматтандырылған іріктеу және сұрыптау заманауи технологиялары. 5. Селекциялық-тұқымдық жұмыста сапаны басқарудың негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

<p>Дағды 2: Шығару науалары мен инкубаторлардан Шығару науаларын, ыдыстарды, инкубаторларды, қосалқы жабдықтарды жуу инкубация қалдықтарын шығару.</p>	<p>Машықтар:</p> <p>2 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мамандардың жетекшілігімен жас құсты белгіленген аймақтарға тасымалдау. 2. Қалдықтарды утилизацияға арналған контейнерлерге тиеуге қатысу. 3. Жас құс пен қалдықтармен жұмыс кезінде жеке гигиена ережелерін сақтау. <p>3 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты ветеринарлық өңдеу орнына тасымалдау. 2. Жас құсты алдын ала көзбен қарауға қатысу. 3. Инкубациялық қалдықтарды қолмен түрі бойынша сұрыптау. <p>4 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты ветеринарлық өңдеуге дайындау (жасына, жағдайына қарай). 2. Жас құс топтарын есепке алу және маркілеу. 3. Қалдықтарды жинау, орау және утилизацияға шығару тәртібін бақылау. <p>5 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ветеринарлық өңдеуді регламенттерге сәйкес бақылау. 2. Жас құстың қозғалысын есепке алу және құжаттау. 3. Қалдықтарды жинау, зарарсыздандыру және утилизацияға беру ұйымдастыру. <p>6 разрядқа арналған машықтар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ветеринарлық өңдеу үшін жас құсты орналастыру мен тасымалдауды басқару. 2. Санитарлық нормалар мен биоқауіпсіздікті қамтамасыз ету. 3. Инкубациялық қалдықтарды утилизациялау жоспарын құру және бақылау.
	<p>Білімдер:</p> <p>2 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты орналастыруға қойылатын қарапайым санитарлық талаптар. 2. Қалдықтар үшін ыдыстардың мақсаты мен түрлері. 3. Инкубатордағы жұмыс кезінде қауіпсіздік пен санитарияның жалпы ережелері. <p>3 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дені сау және әлсіз жас құстың белгілері. 2. Инкубациялық қалдықтарды жинау және уақытша сақтау әдістері. 3. Жас құспен жұмыс істеу кезінде санитарлық нормалар. <p>4 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ветеринарлық процедураларды ескере отырып, жас құсты орналастыру талаптары. 2. Инкубация қалдықтарын сұрыптау ережелері. 3. Құсқа ветеринарлық өңдеудің негіздері. <p>5 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жас құсты ветеринарлық өңдеудің нормалары. 2. Өңдеу мен утилизацияны есепке алу журналдарына қойылатын талаптар. 3. Қалдықтармен жұмыс істеу кезінде биологиялық қауіпсіздік шаралары. <p>6 разрядқа арналған білімдер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инкубаторларда құсқа ветеринарлық өңдеу регламенттері. 2. Биологиялық қалдықтарды утилизациялау бойынша заңнамалық талаптар. 3. Қазіргі заманғы утилизация әдістері және олардың қауіпсіздігі.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Дәлдік Сыпайылық Мейірімділік Төзімділік пен еңбексүйгіштік Жауапкершілік Ұқыптылық Күйзеліске тұрақтылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі – 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ. 2. «Ветеринария туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ. 3. «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ. 4. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ. 5. «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ. 6. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы – "Жануарларды өсіру, сату объектілеріне қойылатын ветеринария. 8. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы – "Жануарлармен айналысу қағидаларын бекіту туралы". Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Зоотехник	
11. Кәсіптің карточкасы «Зоотехник»:			
Топтың коды:	3142-0		
Қызмет атауының коды:	3142-0-007		
Кәсіптің атауы:	Зоотехник		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2013 жылғы 1 шілдедегі № 17/308 бұйрығымен бекітілген ауыл шаруашылығы саласының басшылары мен мамандары лауазымдардың үлгілік біліктілік сипаттамалары Зоотехник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік:
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Зоотехния	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты зоотехник: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша және II санатты зоотехник лауазымындағы жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес; II санатты зоотехник: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша және санаты жоқ зоотехник лауазымындағы жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес немесе (зоотехния) мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, орта кәсіптік) зоотехния мамандығы бойынша білім және санаты жоқ зоотехник лауазымындағы жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес; Санаты жоқ зоотехник: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша немесе зоотехния мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1310-1-011 - Бас зоотехник		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Асыл тұқымды құстарды өсіру, өсіру, ұтымды пайдалану және қорғау, олардың денсаулығы мен жоғары құнарлылығын сақтау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Құс шаруашылығы өнімінің жоғары өнімділігі мен сапасын қамтамасыз ету мақсатында құстарды өсіру, өсіру және оларға күтім жасау жөніндегі жұмыстарды бақылау және үйлестіру 2. Ветеринариялық-санитариялық ережелер мен нормаларға сәйкес құстарға күтім жасау. Жем шығындарының кітаптарын жүргізеді. Құстарды тамақтандыру рационын құрайды
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Құс шаруашылығы өнімінің жоғары өнімділігі мен сапасын қамтамасыз ету мақсатында құстарды өсіру, өсіру және оларға күтім жасау жөніндегі жұмыстарды бақылау және үйлестіру	Дағды 1: Құс фабрикаларында малды ұстау, азықтандыру және күтудің прогрессивті әдістерін енгізу	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құстың физиологиялық қажеттіліктерін ескере отырып, оны күтіп-бағу, азықтандыру және күтім жасау жұмыстарын ұйымдастыру. 2. Теңгерілген жемдер мен рациондарды қолдана отырып, заманауи азықтандыру технологияларын әзірлеу және енгізу. 3. Құстың өнімділігін талдау және оны арттыру бойынша шараларды әзірлеу. 4. Құсқа күтім жасау бойынша персоналдың жұмысын үйлестіру және зоогигиеналық талаптардың сақталуын бақылау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауыл шаруашылығы құстарының генетикасы, физиологиясы, анатомиясы және зоологиясының негіздері. 2. Әр жастағы және өнімділік бағыты әртүрлі құстарды ұтымды азықтандыру мен ұстау принциптері. 3. Құстың өнімділігі мен денсаулығын бағалау әдістері. 4. Құс шаруашылығындағы ветеринария негіздері. 5. Зоотехникалық көрсеткіштерді есепке алу және талдау үшін компьютерлік технологияларды қолдану. 6. Құс шаруашылығындағы менеджмент, жоспарлау, еңбек ұйымдастыру және экономика негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Құстарды ұстау режимін анықтайды (температура, ылғалдылық)	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зоогигиеналық нормалар мен өндірістік мақсаттарға сай келетін құс ұстау технологияларын таңдау. 2. Құс ұсталатын орындарда микроклиматтың (температура, ылғалдылық, желдету) оңтайлы көрсеткіштерін жасау және қолдау. 3. Құстың жасы мен физиологиялық жағдайына байланысты микроклиматты бақылау және реттеу. 4. Ұстау жағдайларын бақылауға арналған техникалық құралдар мен жабдықтарды пайдалану. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Микроклимат параметрлерінің құстың денсаулығына, мінез-құлқына және өнімділігіне әсері. 2. Құстың әртүрлі жас және өнімділік топтарына арналған микроклиматтың нормативтік көрсеткіштері (температура, ылғалдылық, ауа құрамы). 3. Ұстау жағдайларының бұзылуының салдарлары және оларды жою әдістері. 4. Құс қораларындағы желдету және климаттық жүйелердің жұмыс істеу принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Еңбек функциясы 2: Ветеринариялық-санитариялық ережелер	

мен нормаларға сәйкес құстарға күтім жасау. Жем шығындарының кітаптарын жүргізеді. Құстарды тамақтандыру рационын құрайды	Дағды 1: Алғашқы зоотехникалық құжаттаманы жүргізу және бекітілген қызмет көрсету аймағында құстарды өсіру	Машықтар: 1. Қоректендіру, өнімділік, аурушаңдық және басқа да көрсеткіштер бойынша зоотехникалық құжаттамада есеп жазбаларын жүргізу. 2. Құс басының қозғалысы мен жемнің шығынын құжаттау. 3. Құжаттаманы жүргізу үшін заманауи есептеу техникасын, байланыс және коммуникациялық құралдарын пайдалану. 4. Қызмет көрсетілетін аймақта ветеринарлық-санитарлық талаптардың сақталуын бақылау.
		Білімдер: 1. Алғашқы зоотехникалық құжаттаманы жүргізу ережелері, оның нысандары мен толтыру тәртібі. 2. Жоспарлау және есеп беру негіздері: айлық, тоқсандық және жылдық жоспарларды құрастыру. 3. Құс ұстауға арналған ветеринарлық-санитарлық нормалар. 4. Құс өсіру кезіндегі тән тәуекелдер және оларды азайту әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Құстарды тамақтандыру рационын құрайды	Машықтар: 1. Құс тұқымы, жасы, өнімділігі және физиологиялық жағдайына байланысты қоректендіру рациондарын әзірлеу және түзету. 2. Қоректендірудің озық және экономикалық тиімді әдістерін енгізуді қамтамасыз ету. 3. Қоректендіруге тапсырмалар құрастыру және олардың өндірісте орындалуын бақылау. 4. Жем-шөп сапасын бағалау және оның зоотехникалық талаптарға сәйкестігін анықтау.
	Білімдер: 1. Ауыл шаруашылық құстарының ас қорыту жүйесінің анатомиялық және физиологиялық ерекшеліктері. 2. Қоректендіру, зоогигиена, физиология, генетика, зоотехния және зоотехнология негіздері. 3. Рациондардың қоректік құндылығы мен теңгерімділігіне қойылатын талаптар. 4. Жемді сақтау, дайындау және тарату әдістері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Дәлдік Аналитикалық ойлау Сыпайылық Мейірімділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі – 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ. 2. «Ветеринария туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ. 3. «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ. 4. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ. 5. «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ. 6. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы – "Жануарларды өсіру, сату объектілеріне қойылатын ветеринария. 8. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы – "Жануарлармен айналысу қағидаларын бекіту туралы". Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:

	6	Бас зоотехник	
12. Кәсіптің карточкасы «Технолог- құс өсіруші»:			
Топтың коды:	3142-0		
Қызмет атауының коды:	3142-0-024		
Кәсіптің атауы:	Технолог- құс өсіруші		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Инженер-технолог (Технолог)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Тағам өндірісінің технологиясы	Біліктілік:
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Мал шаруашылығы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты технолог- құс өсіруші: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты инженер-технолог лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі; II санатты технолог- құс өсіруші: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санатсыз инженер-технолог лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі; Санатсыз технолог- құс өсіруші: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім және I санатты техник лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3142-0-007 - Зоотехник		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Асыл тұқымды құстарды өсіру, өсіру, ұтымды пайдалану және қорғау, олардың денсаулығы мен жоғары құнарлылығын сақтау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Технологиялық процесті ұйымдастыру және жоспарлау, бақылау және талдау, содан кейін басқару міндеттерін шешу 2. Құс шаруашылығы өнімдерін өндіру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Технологиялық процесті ұйымдастыру және жоспарлау, бақылау және талдау, содан кейін басқару міндеттерін шешу	Дағды 1: Құс шаруашылығы өнімдерін өндіруді басқару	Машықтар:	
		1. Өндіріс процесінде нақты проблемалармен жұмыс істеуге назар аударыңыз 2. Құс шаруашылығы өнімдерін өндіруде жақсы жұмыс істейтін заманауи әдістер, технологиялар жиынтығына ие болу; Ауыл шаруашылығы құстарын өсіруде, күтіп-ұстауда және алынатын өнімді өңдеуде (жұмыртқа, ет, Қауырсын, мамық) 3. Құс шаруашылығы өнімдерін өндіру мен өңдеудің нақты міндеті үшін жаңа әдісті құруға қабілетті болу 4. Кәсіпорынның ерекшеліктеріне сәйкес күрделі жағдайларда қарапайым шешімдерді іздеу және табу үшін жағдайды қарастыруға кешенді түрде жақындау. 5. Уақтылы басқару шешімдерін қабылдау	

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс шаруашылығы өнімдерін өндіру мен өңдеудің заманауи технологиялары 2. Қазіргі заманғы жұмыртқа мен ет кресттерінің түрлері және оларға қойылатын талаптар. 3. Зоогигиена, микроклимат, жарықтандыру, желдету және құс тығыздығына қойылатын нормалар. 4. Құс өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігіне қойылатын стандарттар мен талаптар. 5. Құс фабрикасының өндірістік циклінің барлық кезеңдеріне арналған технологиялық регламенттер мен нұсқаулықтар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	<p>Дағды 2: Құс шаруашылығының ресурс үнемдейтін, инновациялық технологияларын іздеу және қолдану</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кәсіпорын қызметін талдау, өндірісте тиімді технологияларды жобалау және енгізу. 2. Нарықтағы өзгерістерге жедел әрекет ету және құс шаруашылығы саласындағы өндірістің басым бағыттарын айқындау. 3. Ресурстарды (жем, энергия, су) пайдалану тиімділігін бағалау және оларды оңтайландыру бойынша шаралар ұсыну. 4. Өндірістік процестерді бақылау және талдау деректерін технологияларды жетілдіру үшін пайдалану.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өндірісте технологияларды жобалау және енгізу әдістері. 2. Тәуекелдерді анықтау және бағалау әдістері. 3. Құс шаруашылығындағы ресурстарды үнемдеу және энергия тиімділігінің негіздері. 4. АӨК-тегі тұрақты даму және экологиялық қауіпсіздік қағидаттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Құс шаруашылығы өнімдерін өндіру	<p>Дағды 1: Құс шаруашылығының ресурс үнемдейтін, инновациялық технологияларын іздеу және қолдану</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауыл шаруашылығы құстарын азықтандырудың толықтығын бақылау 2. Құрама жем рецептерін сапасы мен құны бойынша оңтайландыру 3. Белгілі бір кезеңге жем мен жем қоспаларының қажеттілігін анықтау. 4. Ауылшаруашылық құстарын тамақтандыруда ақпараттық технологияларды қолдану. 5. Азық рациондарының құс өнімділігі мен денсаулығына әсерін талдау.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауыл шаруашылығы құсына арналған жемшөп пен жемшөп қоспаларының түрлері мен азықтық құндылығы 2. Құстардың ас қорыту физиологиясы 3. Құрама жем рецептерін құрастыру және теңестіру техникасы. 4. Ауылшаруашылық құстарының қоректік заттарға қажеттілігі. 5. Жем мен жем қоспаларының тағамдық және қауіпсіздігін бағалау. 6. Азықтандыруды есепке алу және жоспарлауға арналған автоматтандырылған жүйелерді қолданудың негіздері.

	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Дағды 2: Құс шаруашылығында технологияларды қалдықсыз қолдану</p>	<p>Талап етілмейді</p> <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс шаруашылығы кәсіпорындарының қалдықтарының көлемі мен құрамын анықтау. 2. Құс түріне, жасына және физиологиялық күйіне байланысты көңнің мөлшері мен сапасын бағалау. 3. Көң мен басқа өндірістік қалдықтарды жинауды, сақтауды және тасымалдауды ұйымдастыру. 4. Қалдықтарды тыңайтқышқа, биологиялық отын және жемдік қоспаларға қайта өңдеу технологияларын қолдануды бақылау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Көңді тыңайтқыш пен биологиялық отын ретінде қайта өңдеудің заманауи әдістері. 2. Құс сою қалдықтарын өңдеу технологиялары, соның ішінде ет-сүйек ұны, қауырсын және қан ұнын өндіру. 3. Құс шаруашылығы қалдықтарымен жұмыс істеуге қойылатын экологиялық талаптар мен қауіпсіздік нормалары. 4. Құс шаруашылығында қалдықсыз технологияларды енгізудің экономикалық тиімділігі негіздері.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Дағды 3: Құс шаруашылығындағы селекциялық-асыл тұқымдық жұмыс . Құс шаруашылығы өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігін бақылау.</p>	<p>Талап етілмейді</p> <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс шаруашылығы кәсіпорындарында асылдандыру жұмыстарын ұйымдастыру. 2. Құсты сәйкестендіру, белгілеу және асыл тұқымдық есеп жүргізу. 3. Құсты іріктеу, бонитирлеу және оның асыл тұқымдық құндылығын бағалау. 4. Құс шаруашылығы өнімдерінің сапасын, қауіпсіздігін және стандарттарға сәйкестігін бағалау. 5. Асыл тұқымдық және өндірістік жұмыс бойынша құжаттама жүргізу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауыл шаруашылығы құстарын өсіру, іріктеу және селекциялау әдістері. 2. Құстың негізгі тұқымдары, кросстары, желілері және олардың өнімділік ерекшеліктері. 3. Асыл тұқымдық құндылық көрсеткіштері және оларды есептеу әдістері. 4. Құс өнімдерінің (ет, тағамдық және инкубациялық жұмыртқа) сапасы мен қауіпсіздігін бағалау әдістері. 5. Құс шаруашылығы өніміне қойылатын техникалық регламенттер мен нормативтік талаптар. 6. Асыл тұқымдық құжаттама мен есептілікті жүргізу ережелері.
<p>Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:</p>	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Талап етілмейді</p> <p>Жауапкершілік Ұқыптылық Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Мақсаткерлік Дәлдік Сыпайылық Бастамашылық</p>	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі – 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ. 2. «Ветеринария туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ. 3. «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ. 4. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ. 5. «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ. 6. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы – "Жануарларды өсіру, сату объектілеріне қойылатын ветеринария. 8. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы – "Жануарлармен айналысу қағидаларын бекіту туралы". Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Бас технолог	
13. Кәсіптің карточкасы «Ветеринариялық-санитариялық дәрігер»:			
Топтың коды:	2250-0		
Қызмет атауының коды:	2250-0-002		
Кәсіптің атауы:	Ветеринариялық-санитариялық дәрігер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	21.08.2019 жылғы №307 ҚР АШМ бұйрығымен Ауыл шаруашылығы ұйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары. ҚР ұлттық жіктеуіші 01. 2017 ж.11 бекітілді. 05. 2017 ж. №130-од. 091 Ветеринария		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тиісті салада кемінде 3 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	қажет емес		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2250-0-003 - Ветеринариялық дәрігер 1342-2-004 - Ветеринариялық зертхана меңгерушісі 2250-0-005 - Ветеринариялық дәрігер (эпидемиолог)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Құс ауруларының алдын алу, дезинфекция, дезинсекция және дератизация. Өнімнің сапасы мен қауіпсіздігіне ветеринарлық-санитарлық бақылау.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Құс еті мен сойылған өнімдерге ветеринарлық-санитарлық сараптама жүргізу. 2. Жұмыртқа мен инкубациялық өнімдерге ветеринарлық-санитарлық сараптама жүргізу. 3. Құс шаруашылығы нысандарында ветеринарлық-санитарлық аман-саулықты қамтамасыз ету.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Құс еті мен сойылған өнімдерге ветеринарлық-санитарлық сараптама жүргізу.			

<p>Дағды 1: Жаппай емдеу жүргізу - профилактикалық емдеу</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсты союға рұқсат беру үшін алдын ала тексеру нәтижелері негізінде жарамдылығын анықтау. 2. Құсты сойғаннан кейін ветеринарлық-санитарлық сараптама әдістерін қолдана отырып тексеру жүргізу. 3. Құс етінің бөлшектелген бөліктерін қарап, тағамға жарамдылығын анықтау. 4. Жалғандыққа күдік туындаған жағдайда құс етінің түрлік тиесілігін анықтау. 5. Құс еті мен сойылған өнімдерді зерттеуге арналған зертханалық жабдықтарды қолдану. 6. Құс еті мен сойылған өнімдерге ветеринарлық-санитарлық талаптарға сәйкес ветеринарлық құжаттар рәсімдеу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР заңнамасына сәйкес құс еті мен сойылған өнімдерге қойылатын ветеринарлық-санитарлық және тағамдық талаптар. 2. Құсты, етті және ішек-қарынын сойғанға дейінгі және кейінгі тексеру тәртібі. 3. Құс етінің балғындығын анықтау әдістері. 4. Құс етін сәйкестендіру және оның түрлік тиесілігін анықтау әдістері. 5. Құс сойылған өнімдерді токсикалық заттар мен ластаушы элементтерге зертханалық тексеру жүргізу ережелері. 6. Азыққа жарамсыз деп танылған құс етін зарарсыздандыру, кедеге жарату және жою тәртібі.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
<p>Дағды 2: Инкубациялық жұмыртқалар мен өнімдерге ветеринариялық-санитариялық сараптама жүргізу.</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инкубаторға салынар алдында жұмыртқаларға ветеринарлық-санитарлық тексеру жүргізу. 2. Жұмыртқа қабығының бүлінуі, ластануы немесе зақымдану белгілерін анықтау. 3. Зертханалық талдау үшін сынамалар алу. 4. Жұмыртқалардың инкубацияға немесе тағамдық мақсатта пайдалануға жарамдылығын анықтау. 5. Ветеринарлық-санитарлық сараптама нәтижелері бойынша құжаттарды ресімдеу. 6. Жұмыртқаларды сараптамаға дейін және кейін сақтау шарттарын бақылау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс шаруашылығында қолданылатын жұмыртқалардың сапасына қойылатын нормативтік талаптар. 2. Жұмыртқа сапасын визуалды және зертханалық әдістермен бағалау тәсілдері. 3. Жарамсыз жұмыртқаларды залалсыздандыру және жою ережелері. 4. Ветеринариялық құжаттарды ресімдеу тәртібі. 5. Жұмыртқаларды сақтауға арналған жабдықтардың санитариялық жағдайына қойылатын талаптар. 6. Инкубация үдерісіндегі гигиена және ветеринария негіздері.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
<p>Еңбек функциясы 2: Жұмыртқа мен инкубациялық өнімдерге ветеринарлық-санитарлық сараптама жүргізу.</p>	

	<p>Дағды 1: Құс шаруасында ветеринариялық-санитариялық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу.</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс фабрикалары мен инкубаторларда ветеринариялық-санитариялық іс-шараларды өзірлеп, іске асыру. 2. Құстар ұсталатын орындарда зоогигиеналық талаптардың сақталуын бақылау. 3. Құс қораларының эпизоотиялық жағдайы мен санитарлық жай-күйіне мониторинг жүргізу. 4. Профилактикалық дезинфекция, дератизация және дезинсекция шараларын өткізу. 5. Ветеринариялық құжаттама мен есеп жүргізу. 6. Санитарлық өткізу пункттерін, арнайы режимдер мен биологиялық қауіпсіздік аймақтарын ұйымдастыру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс өсіру және ұстауға қатысты ветеринариялық нормалар мен ережелер. 2. Құс шаруашылығы ғимараттары мен жабдықтарына қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар. 3. Алдын алу және ошақты дезинфекция әдістері. 4. Ветеринариялық есеп пен құжаттаманы жүргізу тәртібі. 5. Құс шаруашылығындағы эпизоотология мен эпидемиология негіздері. 6. Құс өсіру және ұстау кезінде биологиялық қауіпсіздік талаптары.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
	<p>Дағды 2: Құс шаруасында ветеринариялық-санитариялық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу.</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инкубациялық жұмыртқа, күндік құс және ересек құсты тасымалдауға көлік құралдарын дайындау. 2. Құс пен құс өнімдерін тасымалдау кезінде ветеринариялық-санитариялық бақылауды жүзеге асыру. 3. Тасымалдау шарттарын бақылау: тығыздығы, желдету, ұзақ тасымалдау кезінде тамақтандыру мен су беру. 4. Тасымалдау барысында құстың ауру белгілері анықталған кезде ветеринариялық-санитариялық шараларды жүргізу. 5. Құс пен жұмыртқа тасымалына арналған көлікті жуу және дезинфекция сапасын бақылау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инкубациялық жұмыртқа, күндік құс және ересек құсты тасымалдау кезінде ветеринариялық-санитариялық талаптар. 2. Жұмыртқа, құс өті және басқа құс шаруашылығы шикізатын тасымалдау талаптары. 3. Құс пен жұмыртқаны тасымалдау кезінде ветеринариялық жолсерік құжаттарын рәсімдеу тәртібі. 4. Құс тасымалданғаннан кейін көлік құралдарын дезинфекциялау ережелері. 5. Тасымалданатын құсқа жұмыс істеу кезінде алдын алу шаралары және еңбекті қорғау талаптары.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
<p>Еңбек функциясы 3: Құс шаруашылығы нысандарында ветеринарлық-санитарлық аман-саулықты қамтамасыз ету.</p>		

<p>Дағды 1: Құс шаруашылығы объектілерінде зоогигиеналық және ветеринарлық-санитарлық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу.</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс фабрикалары мен инкубаторларда ветеринарлық-санитарлық іс-шараларды әзірлеу және жүзеге асыру. 2. Құс ұстау орындарында зоогигиеналық талаптардың сақталуын бақылау. 3. Эпизоотиялық жағдайды және құс қораларының санитарлық ахуалын мониторингтеу. 4. Алдын алу шаралары ретінде дезинфекция, дератизация және дезинсекция жүргізу. 5. Ветеринарлық құжаттаманы және есептерді жүргізу. 6. Санитарлық пропусктерді, арнайы режимдерді және биоқауіпсіздік аймақтарын ұйымдастыру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құсты ұстау және өсіруді реттейтін ветеринарлық нормалар мен ережелер. 2. Құс шаруашылығына арналған ғимараттар мен жабдықтарға санитарлық-эпидемиологиялық талаптар. 3. Алдын алу және ошақты дезинфекция әдістері. 4. Ветеринарлық есептілік пен құжаттаманы жүргізу тәртібі. 5. Құс шаруашылығындағы эпизоотология және эпидемиология негіздері. 6. Құсты өсіру және ұстау кезінде биоқауіпсіздік талаптары.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
<p>Дағды 2: Құс, жұмыртқа және құс өнімдерін тасымалдау кезінде ветеринарлық-санитарлық бақылау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тасымалдауға инкубациялық жұмыртқалар, жаңа туған құс және ересек құстарды дайындау. 2. Құстар мен құс өнімдерін тасымалдау кезінде ветеринарлық-санитарлық бақылау жүргізу. 3. Тасымалдау шарттарын бақылау: орналастыру тығыздығы, желдету, ұзақ тасымалдауда тамақтандыру және су беру. 4. Құстардың тасымалдау кезінде ауру белгілері анықталса, ветеринарлық-санитарлық шаралар жүргізу. 5. Құстар мен жұмыртқаны тасымалдауға арналған көліктердің жуу және дезинфекция сапасын бақылау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Инкубациялық жұмыртқалар, жаңа туған құс және ересек құстарды тасымалдауға арналған ветеринарлық-санитарлық ережелер. 2. Жұмыртқа, құс еті және басқа құс шаруашылығы шикізатын тасымалдау талаптары. 3. Құстар мен жұмыртқаларды тасымалдау кезінде ветеринарлық жолдамалық құжаттарды рәсімдеу тәртібі. 4. Құстарды тасымалдаудан кейін көліктерді дезинфекциялау ережелері. 5. Тасымалданатын құстармен жұмыс істеу кезінде алдын алу шаралары мен еңбекті қорғау талаптары.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Дәлдік Сыпайылық Мейірімділік Төзімділік пен еңбексүйгіштік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі – 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ. 2. «Ветеринария туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ. 3. «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ. 4. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ. 5. «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ. 6. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы – "Жануарларды өсіру, сату объектілеріне қойылатын ветеринария. 8. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы – "Жануарлармен айналысу қағидаларын бекіту туралы". Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Ветеринарлық дәрігер	
14. Кәсіптің карточкасы «Мал дәрігері»:			
Топтың коды:	2250-0		
Қызмет атауының коды:	2250-0-003		
Кәсіптің атауы:	Мал дәрігері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Ауыл шаруашылығы ұйымдарының басшылары және мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 21 тамыздағы № 307 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 22 тамызда № 19280 болып тіркелді. Ветеринарлық дәрігер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тиісті салада кемінде 3 жыл		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2250-0-003 - Ветеринариялық дәрігер 2250-0-005 - Ветеринариялық дәрігер (эпидемиолог) 2250-0-002 - Ветеринариялық-санитариялық дәрігер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Құстардың жұқпалы және жаппай жұқпалы емес ауруларының алдын алу және жою; құс шаруашылығы өнімдерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету, халықты адамдар мен жануарларға ортақ аурулардан қорғау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Аурулардың диагностикасы және олардың құстарда пайда болу себептері 2. Құс ауруларын емдеу және алдын алу 3. Құстардың ауруларының алдын алуға және жоюға бағытталған ветеринариялық-санитариялық және профилактикалық іс-шараларды жүзеге асыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		

<p>Еңбек функциясы 1: Аурулардың диагностикасы және олардың құстарда пайда болу себептері</p>	<p>Дағды 1: Құстар ауруларын диагностикалау принциптерін қолдану.</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құстарға диагноз қою үшін клиникалық, зертханалық, иммунологиялық және аспаптық зерттеулер жүргізу. 2. Ветеринариялық практикада құс ауруларын диагностикалаудың заманауи әдістері мен емдеу хаттамаларын қолдану. 3. Құстардағы патологиялық үдерістердің себептері мен даму механизмдерін анықтап, негізделген ветеринариялық қорытынды жасау. 4. Құс ауруларын есепке алу, талдау және диагностикалау үшін арнайы бағдарламаларды пайдалану. 5. Диагностикалық шаралар кезінде еңбек қауіпсіздігі, ветеринариялық қауіпсіздік және санитарлық талаптарды сақтау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ҚР-ның ветеринария саласындағы заңнамасы, оның ішінде құс шаруашылығына қатысты нормалар. 2. Құстарды клиникалық және зертханалық зерттеу әдістері. 3. Ауыл шаруашылығы құстарының негізгі ауруларының жіктелуі мен белгілері. 4. Құстарға жүргізілетін аспаптық зерттеулер нәтижелерін талдау әдістемесі. 5. Диагностикалық жабдықтармен және құстармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік шаралары.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
	<p>Дағды 2: Ауыл шаруашылығы құстарына өлгеннен кейінгі диагностикалық сойып-зерттеу жүргізу және патологоанатомиялық диагноз қою</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құстың өлу себепін анықтау мақсатында ветеринариялық тексеру және өлген құсқа сойып-зерттеу жүргізу. 2. Өлген құстан зертханаға жолданатын патологиялық материалды іріктеп алу. 3. Сойып-зерттеу барысында арнайы құралдар мен жабдықтарды қолдану. 4. Құстың мүшелері мен жүйелеріндегі өзгерістерді талдау арқылы патологоанатомиялық диагноз қою. 5. Өлген құсты ашу актісін рәсімдеу және сараптама нәтижелері бойынша қорытынды дайындау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауыл шаруашылығы құстарының өлексесін ашу әдістері мен техникасы. 2. Сойып-зерттеу кезінде құс ағзалары мен тіндерін тексеру реттілігі. 3. Өлген құстан зертханаға жіберілетін сынамаларды іріктеу ережелері (нормативтік құжаттарға сәйкес). 4. ҚР заңнамасына сәйкес құстарға сойып-зерттеу жүргізудің ветеринариялық-санитариялық нормалары. 5. Патологоанатомиялық ашу актісін (хаттама) толтыру талаптары.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
<p>Еңбек функциясы 2: Құс ауруларын емдеу және алдын алу</p>		

<p>Дағды 1: Құстардағы аурулардың алдын алу бойынша іс-шараларды жүзеге асыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құстардың ауруларын емдеуде терапиялық, хирургиялық және алдын алу әдістерін қолдану. 2. Ауырған құстарды емдеу, күтіп-бағу, азықтандыру және ұстау кезінде санитарлық-зоогигиеналық нормалардың сақталуын бақылау. 3. Құсты емдеуде арнайы жабдықтарды, құрал-саймандарды және дәрілік препараттарды қолдану. 4. Құсты емдеуге арналған ветеринариялық препараттардың сапасын нормативтік талаптарға сай бағалау. 5. Құстарға емдеу шараларын жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен биологиялық қорғаныс ережелерін сақтау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құстардың түрлі ауруларына байланысты дәрілік заттарды таңдау және емдеу сызбаларын қолдану қағидаттары. 2. Құс шаруашылығына тән ауруларды ветеринариялық емдеу және алдын алу әдістері. 3. Құстардағы өмірлік маңызды функциялардың физиологиялық нормалары мен патологиялары. 4. Құсты емдеу кезінде қолданылатын жабдықтар мен құралдардың құрылысы, мақсаты және қауіпсіз қолдану ережелері. 5. Құс шаруашылығында қолданылатын ветеринариялық препараттардың фармакологиялық ерекшеліктері.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
<p>Дағды 2: Емдеу-профилактикалық емдеу жүргізу, термометрия құсты жаппай зерттеу кезінде диагностикалық препараттарды енгізу</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс фабрикаларында және шаруа қожалықтарында алдын алу, ветеринариялық-санитарлық және зоогигиеналық іс-шаралар жоспарларын әзірлеу және енгізу. 2. Құс шаруашылығы нысандарының, сондай-ақ құс өнімдерін сақтау, өңдеу және өткізу орындарының ветеринариялық-санитарлық жағынан қолайлы жағдайын қамтамасыз ету. 3. Қора-жайларда, инкубаторларда және іргелес үй-жайларда дезинфекция, дезинсекция және дератизация жұмыстарын ұйымдастыру және бақылау. 4. Құстар мен адамдарды ортақ инфекциялардан қорғауға арналған ветеринариялық заңнама мен санитарлық нормалардың орындалуын қамтамасыз ету. 5. Құстарды ұстау, азықтандыру және аурулардың алдын алу бойынша зооветеринариялық ережелердің сақталуын бақылау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құс шаруашылығы нысандарында дезинфекция, дезинсекция және дератизация жүргізудің әдістері мен құралдары. 2. Құстарды ұстауға және құс өнімдерін өндіруге қойылатын ветеринариялық-санитариялық талаптар. 3. Құс шаруашылығына қатысты ҚР-ның ветеринария саласындағы заңнамалық және нормативтік құжаттары. 4. Құстардың табиғи-ошақты және антропозооноздық ауруларының алдын алудың заманауи тәсілдері. 5. Құстың өлекселерін, инкубациялық және биологиялық қалдықтарды кәдеге жарату тәртібі.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Талап етілмейді</p>
<p>Еңбек функциясы 3:</p>	

Құстардың ауруларының алдын алуға және жоюға бағытталған ветеринариялық-санитариялық және профилактикалық іс-шараларды жүзеге асыру	Дағды 1: Емдеу-профилактикалық іс-шаралар жоспарын жасау және оның орындалуын талдау	Машықтар: 1. Құс фабрикаларында, инкубаторларда және шаруа қожалықтарында ветеринариялық-алдын алу және карантиндік іс-шаралар жоспарын әзірлеу. 2. Құстарда жұқпалы аурулар анықталған жағдайда карантиндік іс-шараларды ұйымдастыру және олардың орындалуын бақылау. 3. Құс шаруашылығы нысандарында карантиндік іс-шараларды есепке алу, қадағалау және талдау үшін арнайы ақпараттық жүйелер мен дерекқорларды пайдалану.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының «Ветеринария туралы» заңы және құс шаруашылығындағы ветеринариялық бақылауды реттейтін нормативтік актілер. 2. Қора-жайларда және құс шаруашылығы нысандарында карантиндік іс-шараларды жүргізу ережелері мен нұсқаулықтары. 3. Ауыл шаруашылығы құстарында қауіпті және аса қауіпті жұқпалы аурулар анықталған жағдайда карантин мен шектеу шараларын енгізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Құс шаруашылығы нысандарындағы эпизоотиялық ахуалды талдау жүргізу	Машықтар: 1. Ауыл шаруашылығы құстарында жұқпалы аурулар анықталған жағдайда ветеринариялық есеп пен есептілік жоспарын құрастыру. 2. Құс арасындағы эпизоотиялық ошақты толық оқшаулау және эпизоотиялық жағдайға сәйкес ветеринариялық-санитариялық іс-шараларды қамтамасыз ету. 3. Құс қораларында және құс шаруашылығы объектілерінің аумағында дезинфекция, дезинсекция, дератизация және қажет болған жағдайда дезактивация жұмыстарын ұйымдастыру және бақылау.
	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының «Ветеринария туралы» Заңы және құс шаруашылығына қолданылатын ветеринариялық нормативтер. 2. Құс ұстауға арналған үй-жайларда дезинфекция, дезинсекция және дератизация жүргізу тәсілдері мен құралдары. 3. Құс қораларындағы микроклиматтың нормативтік көрсеткіштері (температура, ылғалдылық, желдету). 4. Құс арасында жұқпалы аурулар таралған жағдайда ветеринариялық-санитариялық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу ережелері.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді	

	Дағды 3: Жануарлар мен өсімдіктер тектес өнімдерге, соның ішінде құс шаруашылығы өнімдеріне ветеринариялық-санитариялық сараптама жүргізу.	Машықтар: 1. Ауыл шаруашылығы құстарына ветеринариялық қарап-тексеруді ұйымдастыру және оларды сойылғанға дейінгі күйін бақылауды қамтамасыз ету. 2. Құсты союға дейінгі дайындау және құс шаруашылығы өнімдерінің (ет, жұмыртқа, қосалқы өнімдер) мен өсімдік тектес өнімдердің сапасын бағалау кезінде ветеринариялық-санитариялық сараптама ережелерін қолдану. 3. Құс және өсімдік тектес өнімдерді зерттеу кезінде зертханалық жабдықтармен және аспаптармен жұмыс істеу. 4. Құс және өсімдік тектес өнімдерді сақтау мен тасымалдау кезінде олардың ветеринариялық-санитариялық жай-күйін бақылау.
		Білімдер: 1. Құс етіне, жұмыртқаға, қосалқы өнімдерге және өсімдік тектес өнімдерге ветеринариялық-санитариялық сараптама әдістері. 2. Жануарлар мен өсімдіктер тектес өнімдер мен шикізатты сынамаларды тіркеу, сараптама нәтижелерін есепке алу журналдарының нысандары. 3. ҚР заңнамасындағы құс еті, жұмыртқа, жануарлар және өсімдік тектес өнімдердің қауіпсіздігіне қойылатын талаптар және олардың санитариялық нормаларға сәйкестігі. 4. Қолдануға жарамсыз деп танылған құс және өсімдік тектес өнімдерді залалсыздандыру, кәдеге жарату және жою тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ұқыптылық Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Дәлдік Сыпайылық Мейірімділік Парасаттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі – 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ. 2. «Ветеринария туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ. 3. «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ. 4. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ. 5. «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ. 6. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы – "Жануарларды өсіру, сату объектілеріне қойылатын ветеринария. 8. ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы – "Жануарлармен айналысу қағидаларын бекіту туралы". Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Бас ветеринариялық дәрігер

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

15. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі

Орындаушы:

Насырханова Б.К., +7 (771) 375 80 45, b.nasyrhanova@nasec.kz

16. Өзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

«Ұлттық аграрлық ғылыми-білім беру орталығы» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Жоба жетекшісі:

Насырханова Б.К.

E-mail: b.nasyrhanova@nasec.kz

Телефон нөмірі: +7 (771) 375 80 45

Орындаушылар:

Кенжегулова М.Б., +7 (775) 603 30 97, m.kenzhegulova@nasec.kz

Объединение юридических и физических лиц «Союз птицеводов Казахстана»

Орындаушылар:

Шарипов Р.И. , +7 (777) 444 60 04, rsharipov@mail.ru

17. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 4 , 09.04.2025 г.

18. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 22.09.2025 г.

19. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 22.09.2025 г.

20. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 г.

21. Болжамды қайта қарау күні: 26.10.2029 г.